

Maatschap H.K. Poepjes
en Maatschap J. en J. de Vries
p/a It Ferset 58
8754 LC MAKKUM

Leeuwarden, 06 januari 2012
Verzonden,

Ons kenmerk : 00978518
Afdeling : Landelijk Gebied Beleid
Behandeld door : A. de Haan/ +31 58 292 50 77 of arjan.dehaan@fryslan.nl
Uw kenmerk :
Bijlage(n) : 3

Onderwerp : Vergunning ex art. 19d Natuurbeschermingswet 1998 voor traditionele visserij in gesloten gebieden Friese IJsselmeerkust door maatschap H.K. Poepjes en maatschap J. en J. de Vries.

Geachte heer Poepjes,

Overeenkomstig uw gezamenlijke aanvraag en de daarbij behorende stukken heb ik besloten de gevraagde vergunning onder de volgende voorschriften en beperkingen te verlenen.

Voorschriften en beperkingen

Algemeen

1. De vergunning staat op naam van H.K. Poepjes met de WON 77 (hierna: vergunninghouder 1) en Maatschap J. en J. de Vries met de HL-006 (hierna: vergunninghouder 2);
2. De vergunning wordt verleend voor onbepaalde duur.
3. Vergunninghouder 1) en 2) dienen tijdens de uitoefening van de beroepsmatige visserijactiviteiten (een afschrift van) deze vergunning bij zich te dragen of op eerste verzoek te tonen aan de daartoe bevoegde toezichthouder of opsporingsambtenaar;
4. De vergunning is niet overdraagbaar en strikt persoonlijk. Verzoeken tijdens de looptijd van de vergunning tot overschrijving van de vergunning zullen niet worden gehonoreerd.
5. De vergunning wordt verleend conform de aanvraag en de daarin opgenomen beschrijving van de visserij (zie ook bijlage 1 onder A 1.1). Bij het uitvoeren van de visserijactiviteiten moet te allen tijde een afstand worden gehouden van minimaal 200 m van groepen vogels bestaande uit 50 individuen en meer.

Deze vergunning treedt voor vergunninghouder 1) en 2) in de plaats van de op 1 juli 2011 aan hen als lid van de Vissersbond IJsselmeer verleende vergunning voor het beroepsmatig uitoefenen van visserijactiviteiten in het IJsselmeer, voor zover die betrekking heeft op de in onderhavig besluit vergunde traditionele visserijactiviteiten in de gesloten gebieden.

6. Jaarlijks evalueer ik aan het begin van het trekseizoen (rond 1 oktober) met Vogelbescherming Nederland, Stichting verantwoord beheer IJsselmeergebied en It Fryske Gea het van de vergunning gemaakte gebruik, om te bezien of de vergunning dient te worden gewijzigd of ingetrokken omdat een van de gronden als bedoeld in artikel 43, tweede lid, Nbw 1998 dit gewenst maakt.

Vergunninghouder 2 (in verband met staand wantvisserij)

7. De staand wantvisserij mag niet worden uitgeoefend in een strook van 25 meter vanaf de oever.
8. Bij gebruik van staand want moet tenminste om de 100 m (met uitzondering van de vaargeul) een vlag en reflecterende strips aan een joon worden bevestigd om vogels zoveel mogelijk op afstand van de netten te houden. Het is verboden staand want te hebben staan op plaatsen waar vogelconcentraties van meer dan 50 vogels zich ophouden.
9. De bijvangst van de vogelsoorten *Fuut*, *Grote Zaagbek*, *Kuifeend*, *Meerkoet*, *Nonnetje*, *Reuzenstern*, *Topper* en *Zwarte Stern* moet dagelijks worden geregistreerd en wekelijks via email worden gerapporteerd aan de afdeling Stêd en Plattelân, team 'Vergunningen en beheer', t.a.v. mw. R. Regelink (email: r.regelink@fryslan.nl).

Voor de motivering van dit besluit verwijs ik u naar bijlage 1.

Afschriften

Afschriften van dit besluit worden verzonden aan het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie; burgemeester en wethouders van de gemeenten Lemsterland, Gaasterlân-Sleat en Súdwest Fryslân; Provincie Flevoland; Rijkswaterstaat IJsselmeergebied, afdeling Watersystemen; Vogelbescherming Nederland; Stichting verantwoord beheer IJsselmeergebied; Sportvisserij Nederland en It Fryske Gea.

Meldingsclausule

Wanneer voor het eerst met de voorgenomen werkzaamheden gestart wordt, dient dit gemeld te worden via het bijgevoegde meldingsformulier bij de afdeling Omgevingsvergunningen en Toezicht van de provincie Fryslân of via www.meldingnbwet@fryslan.nl.

Namens het college van Gedeputeerde Staten,

drs. Waldina Hulshoff
Hoofd afdeling Landelijk Gebied Beleid

Bezwaar

Degene wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken, kan tegen dit besluit binnen zes (6) weken na de verzending daarvan een bezwaarschrift indienen bij Gedeputeerde Staten, postbus 20120, 8900 HM Leeuwarden.

Het bezwaarschrift moet worden ondertekend en moet tenminste bevatten:

- a. de naam en het adres van de indiener;
- b. de dagtekening;
- c. een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht;
- d. de gronden van het bezwaar.

Kennisgeving

Van dit besluit zal, conform artikel 42, lid 3, van de Nbw 1998 kennis worden gegeven door publicatie in de Leeuwarder Courant en het Friesch Dagblad en op www.fryslan.nl/nb-wet

Bijlagen

Bijlage 1: Motivering besluit

Bijlage 2: Gebiedsinformatie, inclusief bevoegdheid

Bijlage 3: Meldingsformulier

Bijlage 1: Motivering van het besluit

A. Weergave van de feiten

A1. Vergunningaanvraag

U vroeg mij bij brief van 17 oktober 2011, op 19 oktober geregistreerd onder nr. 976970¹ om een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (hierna: Nbw 1998), inclusief de vereiste toestemming als bedoeld in artikel 9, lid 4 van het Besluit beperking toegankelijkheid², (hierna: "het Besluit") voor de hieronder in A.1.1 beschreven activiteiten. Uw aanvraag is op 20 oktober 2011 door mij ontvangen en ingeboekt onder nummer 00977129.

U beschikt thans over een vergunning voor het beroepsmatig uitoefenen van visserij activiteiten in het IJsselmeer, welke ik op 1 juli 2011 met kenmerk 00962085 heb verleend aan de (leden van de) Coöperatieve Producentenorganisatie Nederlandse Vissersbond IJsselmeer U.A. (hierna: Vissersbond IJsselmeer).

U heeft door Ziltwater Advies een gedetailleerde beschrijving (ZW Rapport 1102) laten opstellen van de door u beoefende traditionele vismethode, welke zich van de overige IJsselmeervisserij onderscheidt door het kleinschalige, handmatige en ambachtelijke karakter.

Uit de ecologische beoordeling in dit rapport blijkt dat deze vorm van visserij verenigbaar is met de, met de sluiting beoogde, extra bescherming van watervogels in de op grond van het Besluit gesloten gebieden. Het gaat daarbij om de gebieden voor de Friese IJsselmeerkust, waarvan de toegankelijkheid is beperkt in verband met de rust die cruciaal is gezien de behoudoelstellingen³ van vogels. In deze ecologische beoordeling wordt bovendien ingegaan op alle andere mogelijke effecten die de door u beoogde specifieke uitoefening van de beroepsvisserij op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000 gebied IJsselmeer kan hebben.

Deze vergunning kan daarom voor u beiden in de plaats treden van de eerdere op 1 juli 2011 onder nummer 00962085 aan u als lid van de Vissersbond IJsselmeer verleende vergunning voor het beroepsmatig uitoefenen van visserijactiviteiten in het IJsselmeer. (Deze was gebaseerd op de daarvoor op 8 augustus 2008 onder nummer 00777062 verleende vergunning, laatstelijk gewijzigd op 11 december 2009, onder nummer 00860882 en verlengd op 26 juni 2009, met kenmerk 00824732 en op 25 juni 2010 met kenmerk 00899629).

A1.1. Beschrijving van het project of andere handeling

Het project of andere handeling waarvoor vergunning wordt aangevraagd is de volgende: Traditionele handmatige visserij in gesloten gebieden Friese IJsselmeerkust door Maatschap H. K. Poepjes met de WON 77, hierna: "vergunninghouder 1)" en Maatschap J. en J. de

¹ De door de heer J. de Vries ondertekende brief is op 20 oktober 2011 door mij ontvangen en ingeboekt onder nummer 00977129.

² Voluit: Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 19 maart 2009, DRZ/09/1122/ BvdB/HG tot instelling van de beperking in toegankelijkheid van enkele gebieden ex artikel 20 Natuurbeschermingswet 1998, gelegen binnen het Natura 2000-gebied 'IJsselmeer'.

³ LJN: BU7903, Raad van State, 201002844/1/R2 (inzake Natura 2000 aanwijzingsbesluit IJsselmeergebied): de Raad van State stelt dat de minister niet in redelijkheid heeft kunnen beslissen dat het vaststellen van doelen voor visetende vogels, fuut, zwarte stern, dwergmeeuw, nonnetje en grote zaagbek voorlopig op **behoud** van de huidige aantallen kan worden gesteld, in afwachting van de uitkomsten van de Autonome Neerwaartse Trend (ANT) studies. Uit de Vogel- en Habitatrichtlijnen volgt immers dat in een situatie waar de staat van instandhouding op nationaal niveau slecht is en het gebied ter sprake van nationaal belang, dat de doelen dan op **herstel** moeten worden gesteld in afwachting van de ANT. De minister moet het aanwijzingsbesluit IJsselmeer herzien.

Vries met de HL-006, hierna: “vergunninghouder 2)” op de wijze, beschreven in de bij de aanvraag gevoegde notitie van ZiltWater Advies. De visserijmethoden hebben een kleinschalig, handmatig en ambachtelijk karakter. In het bij de aanvraag behorende visplan is aangegeven in welke gebieden er wordt gevist en welk ruimtebeslag daarmee gepaard gaat.

A.1.1.1 Beoogde visserij door vergunninghouder 1) met de WON- 077

De beoogde visserij heeft als doelsoort de brasem (*Abramis brama*) of de kolblei (*Blicca bjoerkna*). Deze vissoorten concentreren zich in de wintermaanden in grote scholen en houden zich overdag op in de ondiepe delen langs de randen van het IJsselmeer. Deze visserij is uitermate selectief: de brasems zijn gegroepeerd in homogene scholen en dulden geen andere vissoorten in hun nabijheid.⁴ Dit voorkomt de bijvangst van andere vissoorten. De methodiek van de zegenvisserij is zodanig dat geen bijvangst van vogels mogelijk is.

De visgebieden voor de zegenvisserij op brasem bevinden zich in de ondiepe kustzone van de Friese IJsselmeerkust. Deze traditionele vorm van visserij wordt beoefend tussen 1 november en 15 maart. In oktober vinden enkele verkenningstochten plaats om een eerste indruk te krijgen van de toestand van de aanwezige vispopulaties.

De kotter WON-077 is 19 m lang en heeft een diepgang van 2.20 m. Er wordt gebruik gemaakt van twee stalen vletten (lengte ca. 6 m, elk voorzien van een 9.9 pk viertakt buitenboordmotor) om in de nabijheid van de vislocatie te komen. Er wordt gevist op waterdieptes tot 2 m diepte, doorgaans tot 500 m afstand van de IJsselmeerkust. De kotter wordt op de 2,5-3 m dieptelijn voor anker gelegd. De visstekken worden van daaruit benaderd met de stalen vletten, waarbij zich in elke vlet 1 persoon bevindt. De vaarsnelheid is gering (<1 knoop, of zeemijl/uur), waarbij de hoeveelheid geluid tot een minimum beperkt blijft en de vissers zich behoedzaam bewegen om de gegroepeerde vis niet te verjagen.

De zegen heeft een lengte van 300 m en een maaswijdte die niet wettelijk is voorgeschreven. De zegen is aan boord van de vletten en wordt uitgevaren door één van de twee, waarbij de visschool met het net omtrokken wordt. Wanneer de vletten weer bij elkaar komen wordt het net gesloten en op handkracht binnengehaald, waarbij de vis zich concentreert in de kuil van het net. Dit is tevens de reden dat de zegen niet langer is dan 300 m, hoewel een lengte tot 600 m is toegestaan volgens de Visserijwet: een langer net wordt te zwaar om handmatig binnen te trekken. De vangst wordt vanuit de zegen direct overgedaan in een leefnet, dat achter de vlet naar de kotter wordt gesleept. Het leefnet, met daarin de vangst, wordt met de giek van de kotter aan boord gehesen.

Voor een trek zijn de vissers gedurende 1-2 uur ter plaatse aan het werk. De visserij wordt uitsluitend overdag beoefend, van zonsopkomst tot zonsondergang. Er wordt geen sterke verlichting gebruikt, anders dan nodig voor een veilige navigatie. 's Nachts ligt de kotter afgemeerd in een van de havens langs de IJsselmeerkust.

A.1.1.2 Beoogde visserij door vergunninghouder 2) met de HL-006

De visserij van vergunninghouder 2 wordt uitgeoefend met staande netten. De primaire doelsoort van deze visserij is de bot, *Platichthys flesus*, en daarnaast is snoekbaars van belang. Laaxumer bot is een bijzonder, kleinschalig en duurzaam gevangen, erkend streekproduct met een keurmerk sinds 2009. Laaxumer bot wordt gevangen op het Vrouwezand en voor de Gaasterlandse kust. De harde zandige en schone bodem levert daar vis van bijzondere kwa-

⁴ De brasem is een scholennis, zelfs de heel grote exemplaren komen nog in kleine groepjes voor. Op gunstige plaatsen graven de brasems gezamenlijk in de modder of het zand, waar ze eetbare bodemdierpjes uifilteren.

liteit en smaak. De vissers hanteren een 30% grotere maaswijdte dan het wettelijke minimum zodat bijvangst van kleine vis wordt voorkomen. Alleen de gevangen botten met een lengte boven 28 cm (wettelijk minimum: 20 cm) worden geselecteerd. Kleinere exemplaren worden levend over boord gezet en hebben een goede overlevingskans.

De visserij met staande netten is wettelijk beperkt tussen 1 juli en 15 maart. Een stand want ('perk') is 100 m lang en 1 m hoog en heeft tenminste de wettelijk toegestane maaswijdte (130 mm in het geval van de botvisserij). De bovenzijde is voorzien van drijvertjes en de onderzijde is verzwaard waardoor het net op de bodem rust. De stand wantvisserij mag niet worden uitgeoefend in een strook van 25 meter vanaf de oever.

Aan het vissen met staande netten worden door mij in het kader van de Nbw 1998 maatregelen uit de gedragscode verplicht gesteld zoals het gebruik van jonen die voorzien zijn van afschriklinten om de 100 meter netwerk (zie voorschrift 9).

Voor de staande nettenvisserij geldt op grond van de Visserijwet een weekendverbod. Dit betekent dat deze visserij tussen vrijdagmiddag 16.00 uur en de volgende maandagmorgen 8.00 uur verboden is. Het is verboden tussen 2 uur na zonsondergang en 1 uur voor zonsopkomst vistuigen te plaatsen of te halen, maar de vistuigen mogen in die tijd wel te water staan. Voor het zetten en ophalen van de netten zijn de vissers gedurende 1-2 uur in het gebied aanwezig.

De netten worden geschoten vanuit een kleine boot (<10 m) die met langzame snelheid over een rechte lijn vaart. Het uitzetten van de netten neemt enkele minuten in beslag.

A1.1.3. Visplan

Vergunninghouder 1) vraagt gedurende het visseizoen (1 november – 15 maart) toegang tot de gebieden

- (a) Makkumer Noordwaard,
- (b) Zuidwaard/Kooiwaard,
- (c) Workumerwaard,
- (d) Stoenckherne,
- (e) Bocht van Molkwerum,
- (f) Mokkebank/Mirnserklif,
- (g) Oudemirdumerklif
- (h) Steile Bank/Lemsterhoek.

Vergunninghouder 2) vraagt gedurende het visseizoen (1 juli – 15 maart) toegang tot de gebieden:

Mokkebank/ Mirnserklif (f),
Steile Bank/Lemsterhoek (h).

Het reguliere visseizoen overlapt voor beide vergunninghouders in de periode 1 november – 15 maart. In het niet-overlappende visseizoen (1 juli – 1 november) vist alleen vergunninghouder 2 in de gesloten gebieden Mokkebank of Steile Bank, waarbij de verstoorde oppervlakte door de aanwezigheid van vissers en netten, afhankelijk van de gekozen opstelling van netten, maximaal 10% van de totale oppervlakte van de gesloten gebieden (353 ha) per dag bedraagt⁵.

In het overlappende visseizoen (1 november – 15 maart) is de maximaal toelaatbare gebruiksruimte (10% van het totale areaal van de gesloten gebieden) door beide vissers verdeeld, waarbij elk de helft van dit oppervlak per dag mag benutten. Gecombineerde bevisving op dezelfde dag van hetzelfde deelgebied kan voorkomen op de Mokkebank (f) en op

⁵ Zie onderdeel Overwegingen n.a.v. B 2.1.1 en B 2.1.2 op blz. 23 e.v. voor de ecologische beoordeling van deze verstoring.

de Steile Bank (h). Beide vissers kunnen gelijktijdig op de Mokkebank vissen, aangezien de gecombineerde gebruiksruimte in oppervlakte overlapt en het criterium voor de maximale gebruiksruimte niet wordt overschreden. Beide vissers kunnen gelijktijdig op de Steile Bank vissen, aangezien de gecombineerde gebruiksruimte in oppervlakte overlapt en voldoet aan het gestelde criterium voor de maximale gebruiksruimte.

In een vertrouwelijke bijlage bij de aanvraag zijn m.b.v. een topografische kaart de exacte vislocaties aangegeven. Vanwege het vertrouwelijke karakter (uit concurrentieoverwegingen) zal deze kaart niet openbaar worden gemaakt. Deze zal wel ter beschikking worden gesteld aan de betrokken toezichthouders van het bevoegd gezag.

A1.2. Periode

De vergunning wordt aangevraagd voor onbepaalde duur.

A1.3. Relevante ecologische onderzoeken

U hebt voor de beoordeling van uw aanvraag de volgende rapporten en tekeningen aangeboden: *“Toetsing Traditionele Visserij in gesloten gebieden Friese IJsselmeerkust op grond van de Natuurbeschermingswet 1998”*, Zwanette Jager (ZiltWater Advies, Rapport 1102 van 17 oktober 2011).

Dit onderdeel van de aanvraag beschouw ik als een Voortoets c.q. Verstorings- en Verslechteringsstoets. De hiermee verbonden werkwijze is beschreven in het onder A1.1.3 genoemde gezamenlijk Visplan, dat als Hoofdstuk 10 is opgenomen in het rapport.

A1.4. Aanvullende gegevens

De aanvraag bevat voldoende gegevens om deze te kunnen beoordelen. Ik heb daarom niet gevraagd om aanvullende gegevens.

A1.5. Uw aanvraag en de bescherming van Natura 2000

Uw project vindt plaats in het Natura 2000-gebied IJsselmeer, meer in het bijzonder in de gebieden waarvan bij het Besluit beperkingen van de toegankelijkheid zijn ingesteld in verband met de rust die cruciaal is gezien de behouddoelstellingen van vogels. Op uw aanvraag zijn daarmee de in bijlage 2 (Gebiedsbeschrijving) vermelde besluiten van toepassing. Het hierboven onder A1.3 bedoelde rapport onderbouwt de stelling dat de, door beide vergunninghouders aangevraagde, beroepsmatige visserijactiviteiten de rust in de gesloten gebieden, die in deze gebieden van cruciaal belang is gezien de behouddoelstellingen van vogels, niet zodanig kunnen verstoren dat deze afbreuk doen aan de met de beperking van de toegankelijkheid beoogde extra bescherming van de vogels. (zie ook onderdeel B 2.3). Het rapport onderbouwt tevens de stelling dat de, door beide vergunninghouders aangevraagde, beroepsmatige visserijactiviteiten evenmin significante negatieve effecten zal veroorzaken op de beschermde natuurwaarden.

A2. Bevoegdheid

De bescherming van Natura 2000-gebieden door Nederlandse wetgeving wordt stapsgewijs ingevoerd. Deze gefaseerde invoering is van invloed op de manier waarop de op grond van Europese wetgeving (artikel 6, lid 3, van de HR) verplichte beoordeling van uw project of handeling plaatsvindt en door welke instantie dit gebeurt. (zie bijlage 2).

Het project of de andere handeling waarvoor een vergunning wordt gevraagd is geen project of andere handeling die op grond van artikel 19d, vierde lid, van de Nbw 1998 is aangewezen in het Besluit vergunningen Natuurbeschermingswet 1998. Voor deze aanvraag zijn Ge-deputeerde Staten van Fryslân daarom thans bevoegd.

A3. Procedure

De vergunningprocedure is uitgevoerd in overeenstemming met het bepaalde in hoofdstuk VIII van de Nbw 1998 en de hiervoor relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht.

A3.1. Zienswijze

1. Naar aanleiding van uw aanvraag zijn, op grond van artikel 44, lid 3, Nbw 1998, burgemeester en wethouders van de gemeenten Lemsterland, Gaasterlân-Sleat en Súdwest Fryslân in de gelegenheid gesteld over deze aanvraag hun zienswijze kenbaar te maken.
 Daarnaast zijn op grond van artikel 4, lid 8, van de Algemene wet bestuursrecht Vereniging Natuurmonumenten Friese IJsselmeerkust, It Fryske Gea, Vogelbescherming Nederland en Stichting Verantwoord Beheer IJsselmeergebied in de gelegenheid gesteld hun zienswijze over deze aanvraag kenbaar te maken.
2. Van de mogelijkheid tot het kenbaar maken van zienswijzen hebben Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, It Fryske Gea, Vogelbescherming Nederland en de Stichting Verantwoord Beheer IJsselmeergebied in een gezamenlijk opgestelde zienswijze gebruik gemaakt. Ook Sportvisserij Nederland (hierna SVN) heeft een zienswijze over de aanvraag naar voren gebracht. Onder het aandachtspunt B3. wordt nader ingegaan op de inhoud van de ingediende zienswijzen en onze reactie hierop.

A3.2. Verlengen beslistermijn

Van de mogelijkheid om de beslistermijn te verlengen is geen gebruik gemaakt.

A3.3. Coördinatie met andere wetgeving

1. U heeft geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid als bedoeld in artikel 19ka, lid 2, Nbw 1998 om een van de betrokken bestuursorganen schriftelijk te verzoeken om coördinatie van besluitvorming.
2. Ingevolge artikel 19ka, lid 1, Nbw 1998 en artikel 3:20 Algemene wet bestuursrecht stel ik u er van in kennis dat voor de door u te verrichten activiteit, voor zover mij bekend, ook de navolgende op de aanvraag te nemen besluiten nodig zijn:

<i>Naam en adres van het bestuursorgaan, bevoegd tot het nemen van het besluit</i>	<i>Wettelijk voorschrift krachtens welk het besluit wordt genomen</i>
Ministerie van LNV, directie Agroketens en Visserij, Postbus 20401 2500 EK Den Haag	privaatrechtelijke vergunning voor de visserij in het IJsselmeer
Ministerie van LNV, directie Agroketens en Visserij, Postbus 20401 2500 EK Den Haag	publiekrechtelijke ontheffing

A3.4. Betrokkenheid van een andere provincie waarin het betreffende Natura 2000-gebied mede is gelegen

Niet van toepassing op deze aanvraag, aangezien de beoordeelde activiteiten uitsluitend plaats vinden en effecten hebben op het Friese deel van het IJsselmeer.

A4. Vergunningplicht

A4.1. Instandhoudingsdoelen N2000-gebied IJsselmeer

Op basis van de aanvraag en de daarbij behorende rapporten en tekeningen heb ik beoordeeld of het door u aangevraagde project en/of handeling schadelijke gevolgen kan hebben voor de natuurlijke kenmerken van het gebied, zoals beschreven in de instandhoudingsdoelstelling van dit Natura 2000-gebied.

A4.2. Rust voor vogels in “gesloten gebieden” Friese IJsselmeerkust

Beroepsmatig uitgevoerde activiteiten waarvoor het gesloten gebied moet worden betreden danwel bevaren c.q. men zich in het gesloten gebied moet bevinden, kunnen, ingevolge artikel 9, lid 4, van het Besluit ,voor zover deze activiteiten noodzakelijkerwijs binnen of deels binnen deze gebieden moeten worden uitgevoerd, worden toegestaan, echter slechts voor zover een vergunning als bedoeld in artikel 19d van de Nbw 1998 is verleend.

Op basis van de aanvraag en het daarbij behorende rapport “Toetsing traditionele visserij in gesloten gebieden Friese IJsselmeerkust” heb ik beoordeeld of het door u aangevraagde project en/of handeling schadelijke gevolgen kan hebben voor de rust in de gesloten gebieden, die in deze gebieden van cruciaal belang is gezien de behouddoelstellingen van vogels en welke niet zodanig mag worden verstoord dat deze afbreuk doet aan de met de beperking van de toegankelijkheid beoogde extra bescherming van de vogels.

1. Ik stel vast dat:
  - a. het onder A1. omschreven project en/of handeling niet wordt gerealiseerd overeenkomstig een beheerplan als bedoeld in de artikelen 19a of 19b Nbw 1998;
  - b. het onder A1. omschreven project en/of de handeling weliswaar gevolgen kan hebben voor de gebieden waarvan de toegankelijkheid is beperkt in verband met de rust die daarin van cruciaal belang is gezien de behouddoelstelling van beschermde vogelsoorten. Het evenmin, afzonderlijk noch in combinatie met andere projecten of plannen, de middels deze aanwijzing extra beschermde waarde in gevaar kan brengen. Het daarom ook niet kan worden beschouwd als een project dat gezien de aard en het doel van deze toegangsbeperkende regeling de aanleiding kan vormen de aangevraagde vergunning te weigeren;
  - c. het onder A1 omschreven project en/of handeling weliswaar gevolgen kan hebben voor het (betreffende deel van het) Natura 2000-gebied, maar het, afzonderlijk noch in combinatie met andere projecten of plannen, de instandhoudingsdoelstelling daarvan in gevaar kan brengen. Het daarom ook niet kan worden beschouwd als een project dat significante gevolgen kan hebben voor het betrokken gebied;
  - d. het onder A1. omschreven project en/of handeling niet wordt gerealiseerd overeenkomstig een beheerplan als bedoeld in de artikelen 19a of 19b Nbw 1998; dus vergunning nodig is op grond van artikel 19d Nbw 1998, maar geen toepassing hoeft te worden gegeven aan artikel 19g, lid 2 en artikel 19 h Nbw 1998;
  - e. in de te verlenen vergunning alsdan aan de vergunde beroepsmatige activiteiten ook nadere voorschriften zullen worden verbonden ter bescherming van de middels deze aanwijzing ex. artikel 20 van de Nbw 1998 extra te beschermen natuurwaarden;
  - f. de aanwijzing ex. artikel 20 van de Nbw 1998 van het gebied, gezien de aard en het doel van deze toegangsbeperkende regeling, tevens de aanleiding kan vormen de aangevraagde vergunning te weigeren.
2. Ik verwijs voor de motivering van dit oordeel naar onze overwegingen onder B. (Toetsing)

B. Toetsing

B1. Wettelijk kader

B 1.1 Natura 2000-gebied IJsselmeer

Ingevolge artikel 19d, eerste lid, van de Nbw, voor zover hier van belang, is het verboden om zonder vergunning, of in strijd met aan die vergunning verbonden voorschriften of beperkingen, van gedeputeerde staten projecten of andere handelingen te realiseren onderscheidenlijk te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstelling, met uitzondering van de doelstellingen, bedoeld in artikel 10a, derde lid, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied kunnen verslechteren of een significant verstoring effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Zodanige projecten of andere handelingen zijn in ieder geval projecten of handelingen die de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied kunnen aantasten.

Ingevolge artikel 19e, aanhef en onder a, van de Nbw 1998, voor zover hier van belang, houden gedeputeerde staten bij het verlenen van een vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, Nbw rekening met de gevolgen die een project of andere handeling, waarop de vergunningaanvraag betrekking heeft, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, met uitzondering van de doelstellingen, bedoeld in artikel 10a, derde lid, kan hebben voor een Natura 2000-gebied.

Ingevolge artikel 19f, eerste lid, Nbw geldt voor projecten waarover gedeputeerde staten een besluit op een aanvraag voor een vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, nemen, en die niet direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een Natura 2000-gebied maar die afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of plannen significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende gebied, dat de initiatiefnemer alvorens gedeputeerde staten een besluit nemen, een passende beoordeling maakt van de gevolgen voor het gebied waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstelling, met uitzondering van de doelstellingen, bedoeld in artikel 10a, derde lid, van dat gebied.

Ingevolge het derde lid van artikel 19f Nbw 1998 geldt de verplichting tot het maken van een passende beoordeling bij de voorbereiding van een besluit als bedoeld in het eerste lid, niet in gevallen waarin degene die een project waarop dat besluit betrekking heeft, onderneemt, daarmee een project ten aanzien waarvan reeds eerder een passende beoordeling is gemaakt, herhaalt of voortzet, voor zover de passende beoordeling redelijkerwijs geen nieuwe gegevens en inzichten kan opleveren omtrent de significante gevolgen van dat project.

Ingevolge artikel 10a, eerste lid, Nbw wijst de minister gebieden aan ter uitvoering van de Vogelrichtlijn (EEG nr. 79/409) en de Habitatrichtlijn (EEG nr. 92/43). Ingevolge het tweede lid bevat een dergelijk besluit de instandhoudingsdoelstelling voor het gebied. Tot de instandhoudingsdoelstelling behoren in ieder geval: de doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van de leefgebieden, voor zover vereist ingevolge de Vogelrichtlijn of de doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van de natuurlijke habitats of populaties in het wild levende dier- en plantensoorten voor zover vereist ingevolge de Habitatrichtlijn. Ingevolge het derde lid kan de instandhoudingsdoelstelling mede betrekking hebben op doelstellingen ten aanzien van het behoud, het herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied, anders dan vereist ingevolge de genoemde richtlijnen.

De minister heeft het IJsselmeer op 23 december 2009 ingevolge artikel 10a van de Nbw 1998 aangewezen als Natura 2000-gebied, ter uitvoering van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn.

Bij uitspraak van 14 december 2011 (201002844/1/R2) heeft de Afdeling bestuursrecht-spraak van de Raad van State geoordeeld dat het in dit aanwijzingsbesluit opnemen van een behouddoelstelling in plaats van een verbeterdoelstelling voor visetende watervogels in strijd is met de bij het voorbereiden van een besluit te betrachten zorgvuldigheid.

Ingevolge artikel 15a, tweede en derde lid, van de Nbw vervalt van rechtswege de status van de hieronder opgesomde aangewezen natuurmonumenten:

- a. het beschermd natuurmonument Stoenckherne, aangewezen op 14 mei 1982;
- b. het staatsnatuurmonument Stoenckherne, aangewezen op 22 december 1986;
- c. het beschermd natuurmonument Friese IJsselmeerkust, aangewezen op 4 december 1991;
- d. het staatsnatuurmonument Friese IJsselmeerkust, aangewezen op 4 december 1991;
- e. het staatsnatuurmonument De Ven, aangewezen op 3 juni 1980.

Op grond van artikel 15a, derde lid, van de Nbw 1998 heeft de instandhoudingsdoelstelling voor het Natura 2000-gebied, voor het gedeelte waarop de aanwijzing als beschermd natuurmonument betrekking had, mede betrekking op de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied zoals bepaald in het vervallen besluit.

B 1.2 Besluit

Bij Besluit van 19 maart 2009, DRZ/09/1122/BvdB/HG heeft de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit besloten tot instelling van beperking in toegankelijkheid van enkele gebieden ex artikel 20 Natuurbeschermingswet 1998, gelegen binnen het Natura 2000-gebied 'IJsselmeer'.

Ingevolge het derde lid van artikel 9 van het Besluit is de toegang tot genoemde gebieden verboden gedurende de bij de genoemde gebieden aangegeven periodes.

Deze toegangsbeperking geldt ingevolge artikel 9, tweede lid, van het Besluit voor een ieder wiens aanwezigheid binnen deze gebieden niet noodzakelijkerwijs voortvloeit uit hoofde van de uitoefening van diens beroep of bedrijf.

Het derde lid van artikel 9 van het Besluit verbiedt het uitoefenen van niet-beroepsmatige activiteiten (inclusief het zich bevinden, het recreatief bevaren en betreden) binnen deze gebieden. Voor het uitoefenen van niet-beroepsmatige activiteiten wordt geen vergunning verleend, vanuit de premisse dat niet-beroepsmatige activiteiten niet noodzakelijkerwijs binnen deze gebieden behoeven plaats te vinden.

Ingevolge het vierde lid van artikel 9 van het Besluit kunnen beroepsmatig uitgevoerde activiteiten waarvoor het gesloten gebied moet worden betreden dan wel bevaren c.q. zich men in het gesloten gebied moet bevinden, worden toegestaan, voor zover deze activiteiten noodzakelijkerwijs binnen of deels binnen deze gebieden moeten worden uitgevoerd, echter slechts voor zover een vergunning als bedoeld in artikel 19d van de Nbw 1998 is verleend.

In het vijfde lid van artikel 9 van het Besluit is bepaald dat alsdan in de te verlenen vergunning aan de vergunde beroepsmatige activiteiten nadere voorschriften zullen worden verbonden ter bescherming van de middels deze aanwijzing extra te beschermen natuurwaarden.

Het zesde lid van artikel 9 van het Besluit bepaalt dat de aanwijzing ex. artikel 20 van de Nbw 1998 van het gebied, gezien de aard en het doel van deze toegangsbeperkende regeling, tevens de aanleiding kan vormen om de aangevraagde vergunning te weigeren.

B2. Inhoudelijke beoordeling

In B 2.1. worden de effecten op de kwalificerende waarden van het Natura 2000-gebied IJsselmeer in zijn algemeenheid besproken.

Onder B.2.2.1 worden de effecten van het project op de met de instelling beoogde extra bescherming van de rust in de “gesloten” gebieden besproken.

Onder B 2.2.2 wordt het project getoetst aan het concept Beheerplan IJsselmeer.

B2.1. Kwalificerende waarden Natura 2000-gebied IJsselmeer

1. Het onder A1 genoemde project en/of handeling betreft een project en/of handeling die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, mogelijk de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in het Natura 2000-gebied IJsselmeer kan verslechteren of een *significant* verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.
2. De kwalificerende waarden van het Natura 2000-gebied IJsselmeer zijn in het aanwijzingsbesluit van 23 december 2009 met kenmerk PDN/2009-072 verdeeld in kwalitatieve instandhoudingsdoelstellingen voor habitattypen, habitatrictlijnsoorten en vogelsoorten, (en mogelijk de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied, anders dan vereist ingevolge de Vogel- en de Habitatrictlijn). Voor de beschrijving van het betreffende Natura 2000-gebied en de betreffende kwalificerende waarden verwijs ik naar bijlage 2.
3. Hieronder wordt uw aanvraag getoetst aan de beoordelingskaders van het Natura 2000-gebied IJsselmeer. Daarbij worden mogelijke verslechtingen en verstoringen besproken in het licht van de relevante kwalificerende waarden van genoemd gebied.
4. De aanvraag wordt zo nodig tevens getoetst aan de doelstellingen anders dan vereist ingevolge de Vogel- en de Habitatrictlijn. Daartoe behoren de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied en de zogenaamde complementaire doelen in de aanwijzingsbesluiten.
5. Onder de vergunningplicht ex artikel 16 Nbw 1998 vallen de schadelijke handelingen die in het gebied zelf plaatsvinden, alsmede de handelingen buiten het gebied (artikel 16, vierde lid, Nbw 1998, jo. artikel 65 Nbw 1998).

B2.1.1 Selectie van relevante kwalificerende waarden

Vogelrichtlijnsoorten

Van de vogelsoorten die in aanwezigheid van de visserij activiteiten in aantallen niet zijn achteruitgegaan en waarvoor in het concept Beheerplan IJsselmeer geen knelpunt t.a.v. het behalen van de instandhoudingsdoelen is aangegeven, kan worden gesteld dat deze soorten zich hebben kunnen handhaven in aanwezigheid van deze activiteiten en derhalve geen significant negatieve effecten ondervinden ten gevolge van deze activiteiten. Deze soorten worden hier verder niet besproken. Van de soorten waarvoor wel een knelpunt geldt, beschrijf ik de mogelijke effecten t.g.v. de visserij activiteiten. Deze effecten kunnen zijn gelegen in verstoring of bijvangst van deze soorten, of in verslechtering van de natuurlijke habitats van deze soorten. Dat laatste is bij deze visserij activiteiten niet aan de orde, vanwege het karakter van de visserij activiteiten: de habitats worden door deze activiteiten slechts kortdurend (gedurende 1 – 2 uur) bezet en worden door de manier van uitvoeren van de activiteiten niet

beschadigd (staand want wordt niet verplaatst en met de zegen wordt buiten het groeiseizoen gevist en wordt de bodem niet beroerd).

Voor de toetsing zijn de vogelsoorten onderverdeeld in soorten van het open water, soorten van het ondiepe water, moerassoorten en oeversoorten, conform de methodiek van het concept Beheerplan IJsselmeer. Daarbij zijn de soorten, waarvan het voorkomen geen overlap vertoont met de periode waarin de visserij activiteiten plaats vinden buiten beschouwing gelaten. De instandhoudingsdoelen voor deze soorten zullen door de visserij activiteiten niet negatief worden beïnvloed. Bij de toetsing wordt uitgegaan van de verstoringafstand van de meest kwetsbare kwalificerende watervogelsoort (300 meter rond de netten en de scheepsverplaatsingen). Bij de toetsing wordt nagegaan in hoeverre het door de visserij activiteiten in theorie maximaal beïnvloede deel van de afgesloten gebieden overlapt met foerageer-, rust- en slaapgebied van deze soorten. In die zin wordt uitgegaan van een worstcase scenario. Voor de broedvogelsoorten, aangeduid met (b), is alleen eventuele verstoring in deze zin gedurende het broedseizoen relevant.

Soorten van open water

Mogelijke effecten:

Effecten kunnen veroorzaakt worden door verstoring tijdens het rusten en foerageren van (een deel van) de in tabel 1 genoemde vogelsoorten.

Tabel 1: Ruimtelijke overlap tussen de visserij activiteiten en vogelsoorten van open water met een negatieve of onduidelijke trend, waarvoor een knelpunt geldt en waarvoor sprake is van een overlap in periode van voorkomen en het visseizoen. Voor al deze soorten geldt een behoudsdoelstelling⁶

Soort	knelpunt	Negatieve of onduidelijke trend	Overlap in periode van voorkomen	Ruimtelijke overlap (visgebiedaanduiding) ⁷	mogelijk effect?
Dwergmeeuw (n)	Onvoldoende voedsel (m.n. spiering)	ja	ja	e, f	ja
Fuut (n)	Onvoldoende voedsel (m.n. spiering)	ja	ja	a, b, g	ja
Grote Zaagbek (n)	Onvoldoende voedsel (m.n. spiering) in combinatie met op termijn onvoldoende rust	ja, op termijn	ja	a, h	ja
Kuifeend (n)	Op termijn onvoldoende rust	ja op termijn	ja	nee	nee
Meerkoet (n)	Onvoldoende voedsel (m.n. bodemfauna)	ja	ja	f (in geringe mate), g (in geringe mate)	ja
Nonnetje (n)	Onvoldoende voedsel (m.n. spiering) in combinatie met onvoldoende rust	ja	ja	a (in geringe mate), h (in geringe mate)	ja
Reuzenster (n)	Onvoldoende voedsel (m.n. spiering) in combinatie met onvoldoende rust, veiligheid en ruimte op slaappleaats	ja	nee	nee	nee
Topper (n)	Onvoldoende voedsel (m.n. bodemfauna) in combinatie met onvoldoende rust	ja	ja	nee	nee
Zwarte Stern (n)	Onvoldoende voedsel (m.n. spiering) in combinatie met onvoldoende rust, veiligheid en ruimte op slaappleaats	ja	ja	nee	nee

⁶ Zie voetnoot 3. De doelstelling loopt (mogelijk) nu al gevaar door overbevissing van spieringbestanden, maar wordt niet bedreigd door onttrekking van bot, snoekbaars, kolblei en brasem of door verstoring.

⁷ zie figuur 1 onder B2.3

In de praktijk te verwachten verstorende effecten op relevante vogelsoorten⁸:

Dwergmeeuw

De *Dwergmeeuw* is vooral aanwezig van september tot februari. De soort is aangetroffen in gebied e) en f). De *Dwergmeeuw* is een soort van vooral open en dieper water. Interferentie tussen visserij en de *Dwergmeeuw* zal in de tijd gezien van kortdurende aard (1-2 uur) zijn, omdat de vergunninghouders slechts kortstondig tegelijkertijd in gebied f) aanwezig zullen zijn. Verstoring van deze soort door deze specifieke vorm van zegenvisserij is niet aan de orde omdat deze zich richt op ondiep water. In gebied f) kan interferentie ontstaan met de staand want visserij, maar deze bestaat hooguit uit verstoring, omdat de soort niet wordt bijgevangen. Dit omdat deze soort oppervlakkig duikt en staand want dieper onder het oppervlak wordt uitgezet.

Daarnaast wordt slechts 10% van alle gebieden in theorie door beide vissers bij elkaar opgeteld beïnvloed (waarvan maximaal 75% in gebied e) en maximaal 90% in gebied f) zodat voldoende ruimte voor de soort in aanwezig is in het overige deel van de gesloten gebieden en daarbuiten.

Bovendien gaat het om een risico op verstoring die alleen in theorie zou kunnen plaatsvinden. Op grond van de vergunningvoorschriften moet immers ook nog 200 meter afstand worden gehouden tot (grote) groepen vogels. Voor deze soort wordt onvoldoende ruimte en rust niet als knelpunt gezien (wel de voedselvoorziening). Deze soort wordt niet bijgevangen met staand want. Een verslechtering van de natuurlijke habitat van deze soort is niet aan de orde, vanwege het specifieke karakter van deze vorm van visserij activiteiten: het habitat wordt door deze activiteiten slechts kortdurend (gedurende 1 – 2 uur) bezet. Een negatief effect op het instandhoudingsdoel van deze soort is al met al uitgesloten.

Fuut

Futen gebruiken het IJsselmeergebied in het zomerhalfjaar vooral om te ruien (vanaf juli, maar grootste aantallen in augustus en september). De vogels verblijven dan in de kustzones tot enkele kilometers uit de kant. Het aantal ruiende *Futen* in het IJsselmeergebied is de afgelopen twee decennia meer dan gehalveerd. Voorheen vormde het IJsselmeer een belangrijke ruiconcentratie van circa 10.000 vogels voor de Friese Zuidwesthoek. Deze populatie is in de loop van de jaren negentig nagenoeg verdwenen. Een nieuwe concentratie heeft zich in de ruitijd ontwikkeld aan de andere kant van het meer, met een zwaartepunt ten noorden van Enkhuizen, maar de aantallen zijn aanzienlijk lager (circa 1000 vogels). Deze afname heeft als vermoedelijke oorzaak een gebrek aan Spiering als voedsel. Indien de rust in deze verstoringgevoelige gebieden vanaf juli gegarandeerd wordt, zijn er voldoende uitwijkmogelijkheden voor *Futen* die eventueel op het open water verstoord worden. Overlap in tijd en ruimte met de visserij activiteiten vindt plaats in gebieden a, b en g. De mogelijke verstoring ten gevolge van deze overlap zal niet significant zijn, omdat de soort zich aan de westzijde van het IJsselmeer heeft geconcentreerd. Verder zal eventuele verstoring gering zijn, gelet op de specifieke aard van deze vorm van visserij en omdat beide vergunninghouders slechts kortdurend op een bepaalde locatie aanwezig zijn. Daarnaast wordt slechts 10% van alle gebieden in theorie door beide vissers bij elkaar opgeteld beïnvloed (waarvan maximaal 90 % in de gebieden a en b) en maximaal 75% in gebied g, zodat voldoende rust en ruimte voor de soort aanwezig blijft in het overige deel van de gesloten ge-

⁸ Nota Bene: in de gesloten gebieden ligt de lat voor verstoring van vogels beduidend hoger dan bij de toetsing aan de instandhoudingsdoelstelling, waar de verstoring feitelijk moet plaatsvinden en daarenboven, gelet op die doelstelling ook nog significant moet zijn. In de gesloten gebieden dient de rust als kwaliteit overwegend in stand te blijven.

bieden en daarbuiten. Daarnaast moet op grond van de vergunningvoorwaarden en de gedragscode voldoende afstand worden gehouden tot groepen vogels. Voor de instandhouding van deze soort wordt onvoldoende ruimte en rust niet als knelpunt gezien (wel de voedselvoorziening). Bijvangst van deze soort is niet aan de orde, omdat in deze gebieden niet met staand want wordt gevestigd. Een verslechtering van de natuurlijke habitat van deze soort is niet aan de orde, vanwege het specifieke karakter van deze vorm van visserij activiteiten: het habitat wordt door deze activiteiten slechts kortdurend (gedurende 1 – 2 uur) bezet. Een negatief effect op het instandhoudingsdoel van deze soort is al met al uitgesloten.

Grote Zaagbek

Voor *Grote Zaagbek* zijn de aantallen momenteel goed, maar de beschikbaarheid van rust vormt een potentieel knelpunt voor deze soort. De soort is een overwinteraar, aanwezig van november- maart en tijdens strenge winters in verhoogde aantallen. Het knelpunt voor deze soort is gelegen in de voedselvoorziening, zo staat vermeld in het concept Beheerplan IJsselmeer. De soort komt vooral voor op open water in het noordelijk deel van het IJsselmeer (waaronder deels gebied a) en in gebied h). Er is enige overlap in tijd en ruimte met de visserij activiteiten en er is een kleine kans op verstoring en bijvangst van deze soort. De eventuele verstoring zal gering zijn, gelet op de specifieke aard van deze vorm van visserij en omdat de vergunninghouders slechts kortdurend tegelijkertijd in een bepaald gebied aanwezig zijn. Deze soort kan in slechts 10% van alle gebieden in theorie door beide vissers bij elkaar opgeteld beïnvloed worden (waarvan maximaal 90% in de gebieden a) en h)), zodat voldoende rust en ruimte voor de soort aanwezig blijft in het overige deel van de gesloten gebieden en daarbuiten. In de winterperiode is recreatie nagenoeg afwezig. Daarnaast moet op grond van de vergunningvoorschriften ook nog 200 meter afstand worden gehouden tot (grote) groepen vogels, zodat evt. kans op verstoring verder wordt verkleind. Bijvangst van de *Grote Zaagbek* wordt verder voorkomen door het voeren van strips op de jonen van de netten, zoals voorgeschreven in de vergunning. Een verslechtering van de natuurlijke habitat van deze soort is niet aan de orde, vanwege het specifieke karakter van deze vorm van visserij activiteiten: het habitat wordt door deze activiteiten slechts kortdurend (gedurende 1 – 2 uur) bezet. Een negatief effect op het instandhoudingsdoel voor deze soort is al met al uitgesloten.

Meerkoet

Voor deze soort geldt een verstoringsafstand van ongeveer 50 m, veel minder dan de worst-case afstand van 300 meter, waarmee voor de theoretische verstoring wordt gerekend. Het knelpunt voor de instandhouding is niet het tekort aan rust maar onvoldoende voedsel in de vorm van bentos. De soort komt verspreid langs de Friese IJsselmeerkust voor, waarbij er in de gebieden g) en f) deels overlap is met de visserij activiteiten. Eventuele verstoring zal gering zijn, gelet op de specifieke aard van deze vorm van visserij en omdat de vergunninghouders slechts kortdurend tegelijkertijd in een bepaald gebied aanwezig zijn. Deze soort kan slechts in 10% van alle gebieden in theorie door beide vissers bij elkaar opgeteld beïnvloed worden (waarvan maximaal 75% in gebied g) en maximaal 90% in gebied f), zodat voldoende rust en ruimte voor de soort aanwezig blijft in het overige deel van de gesloten gebieden en daarbuiten. Daarnaast moet op grond van de vergunningvoorschriften ook nog 200 meter afstand worden gehouden tot (grote) groepen vogels, zodat de kans op verstoring verder wordt verkleind. Bijvangst is voor deze soort niet aan de orde. Een verslechtering van de natuurlijke habitat van deze soort is niet aan de orde, vanwege het specifieke karakter van deze vorm van visserij activiteiten: het habitat wordt door deze activiteiten slechts kortdurend (gedurende 1 – 2 uur) bezet. Een negatief effect op het instandhoudingsdoel van deze soort is al met al uitgesloten.

Nonnetje

Voor deze soort is in het concept Beheerplan IJsselmeer aangegeven dat sprake is van onvoldoende voedsel in combinatie met onvoldoende rust. Er is evenwel maar in geringe mate sprake van overlap met de visserij activiteiten in gebied a) en h). Dit kan tot een geringe theoretische verstoring leiden, die vanwege het kortdurende karakter van de activiteiten (1-2 uur) en de specifieke aard van deze vorm van visserij tot een marginaal effect beperkt blijft. Deze soort kan slechts in 10% van alle gebieden in theorie door beide vissers bij elkaar opgeteld beïnvloed worden (waarvan maximaal 90 % in gebied a) en h), zodat voldoende rust en ruimte voor de soort aanwezig blijft in het overige deel van de gesloten gebieden en daarbuiten. Daarnaast moet op grond van de vergunningvoorwaarden 200 meter worden gehouden tot groepen van 50 vogels of meer, zodat de kans op verstoring verder is verkleind. Bovendien moeten in gebied h) strips worden gevoerd op de jonen van staand want, zodat een effect op deze soort via bijvangst evenmin valt te verwachten. Staand want wordt niet gebruikt in gebied a). Een verslechtering van de natuurlijke habitat van deze soort is niet aan de orde, vanwege het specifieke karakter van deze vorm van visserij activiteiten: het habitat wordt door deze activiteiten slechts kortdurend (gedurende 1 – 2 uur) bezet. Een negatief effect op het instandhoudingsdoel van deze soort is al met al uitgesloten.

Soorten van ondiep water (Kleine zwaan, Krakeend, Bergeend, Pijlstaart, Lepelaar en Kluut) Mogelijke effecten

In het najaar foerageert de *Kleine zwaan* op de fonteinkruiden in het ondiepe water en rust en slaapt in het (ondiepe) open water. De *Krakeend*, *Bergeend*, *Pijlstaart*, *Lepelaar* en *Kluut* rusten en foerageren in het ondiepe water. Het ondiepe water bij de Makkumerwaarden, Workumerwaard, Bocht van Molkwerum, de Steile Bank, de baai van Lemmer en de Vooroever bij Onderdijk zijn belangrijke slaappleaatsen voor *Smient*, *Kleine zwaan* en *Kolgans*. De *Kolgans* en *Smient* zijn wintergasten (oktober- maart aanwezig), de *Kleine Zwaan* is in de vroege winter aanwezig (november, december) en de *Lepelaar* en *Kluut* komen juist in de zomerperiode voor (maart- september). De *Pijlstaart* is een trekvogel die in het IJsselmeer van september tot en met november en in maart aanwezig is. De *Krakeend* en *Bergeend* zijn het gehele jaar present. In het concept Beheerplan IJsselmeer is voor de *Kleine Zwaan* en de *Smient* aangegeven dat van een knelpunt sprake is, waarbij die van de *Smient* een externe oorzaak kent. Verstoring en bijvangst door visserij activiteiten kunnen een negatief effect veroorzaken op het behalen van de instandhoudingsdoelen.

Effecten in de praktijk

Voor de *Smient* wordt geoordeeld dat voorkomen en aantallen van deze soort niet door de uitvoering van de visserij activiteiten in gedrang zijn gekomen, omdat de trend is veroorzaakt door effecten van buiten het IJsselmeer.

De *Kleine Zwaan* heeft landelijk een ongunstige staat van instandhouding. De primaire oorzaak hiervan ligt in het broedgebied in Siberië. In het IJsselmeer is er mogelijk een knelpunt door gebrek aan rust in de foerageergebieden bij Medemblik, Andijk en langs de Friese IJsselmeerkust. Een onzekere factor op korte termijn is de voedselbeschikbaarheid van fonteinkruidknolletjes in het najaar. Op dit laatste hebben de visserij activiteiten geen invloed, omdat dit habitatype (H3150) niet heeft te leiden van de door beide vergunninghouders beoogde visserij. In die zin is ook van verslechtering van de habitat van deze soort geen sprake. Er is voor alle gebieden van meer of minder ruimtelijke overlap sprake, waardoor verstoring van groepen foeragerende *Kleine Zwanen* wel mogelijk is. Echter, vanwege het kortdurende verblijf (1 -2 uur) op iedere locatie en de specifieke aard van de visserij door beide vergunninghouders zal deze in theorie mogelijke verstoring het instandhoudingsdoel zeker niet in gevaar brengen. Temeer daar in de vergunning is voorgeschreven dat 200 meter afstand moet

worden gehouden tot groepen vogels. Een negatief effect op het instandhoudingsdoel voor deze soort is al met al uitgesloten.

Soorten van de oeverzone en de kale en onbegroeide zone.

Mogelijke effecten.

De oeverzone eindigt bij 20 cm waterdiepte. In het Friese deel van het IJsselmeer is deze ruimtelijke eenheid te vinden langs de Friese westkust, Steile Bank en de baai van Lemmer. In het concept Beheerplan IJsselmeer is voor de *Wintertaling* aangegeven dat sprake is van een knelpunt: de kwaliteit van het leefgebied (dynamische overgang van nat naar droog) gaat achteruit. De oeverzone is een belangrijk foerageer- en rustgebied voor de *Wintertaling*. De *Wintertaling* is met name in de trekperiode aanwezig, van augustus tot en met november en in maart. Hoewel er geen knelpunt is t.a.v. benodigde rust, kunnen de visserij activiteiten via verstoring een negatief effect veroorzaken op het instandhoudingsdoel van deze soort, omdat er een kleine overlap is in november en maart met de visserij activiteiten.

Effecten in de praktijk

De *Wintertaling* wordt voornamelijk buiten de locaties en buiten de invloedssfeer van de visserij activiteiten waargenomen. Er is dan ook amper sprake van overlap in ruimte. Gezien de geringe overlap tussen de periode van voorkomen van de soort en het visserij seizoen zal een eventuele verstoring van deze soort, mede gelet op de specifieke aard van deze vorm van visserij, niet tot negatieve effecten leiden op het instandhoudingsdoel van deze soort. Op de kwaliteit van het leefgebied hebben de visserij activiteiten geen invloed. Van een invloed op verslechtering van de habitat van deze soort is dan ook geen sprake.

Broedvogelsoorten van moeras

Mogelijke effecten.

De Friese moeraszones zijn een belangrijk broedgebied voor de *Bruine Kiekendief*, *Roerdomp*, *Porseleinhoen*, *Snor* en *Rietzanger*. De *Roerdomp* en *Bruine Kiekendief* broeden ondermeer in de Friese waarden, Bocht van Molkwerum en Mirnser Klif). De *Porseleinhoen* broedt van oudsher in open moerassen en natte graslanden op de Makkumerwaarden langs de Friese IJsselmeerkust. De meeste paren van de *Snor* broeden op de Makkumerwaarden. Voor de broedvogelsoorten *Bruine Kiekendief*, *Porseleinhoen* en *Roerdomp* geldt t.a.v. het bereiken van de instandhoudingsdoelen een knelpunt, zo is aangegeven in het concept Beheerplan IJsselmeer. Er is sprake van onvoldoende broedgebied en / of leefgebied. Er is geen sprake van onvoldoende rust voor deze vogelsoorten. Voor de broedvogels *Roerdomp* en *Porseleinhoen* geldt daarnaast de doelstelling om de kwaliteit en omvang van het leefgebied te verbeteren, dan wel te vergroten om de populatie te behouden en laten groeien. De visserij activiteiten kunnen via verstoring tijdens het broedseizoen mogelijk een negatief effect op de instandhoudingsdoelen van deze broedvogelsoorten veroorzaken. Van beïnvloeding via verslechtering van leefgebied is geen sprake, aangezien de visserij activiteiten niet binnen de (broed)habitat van deze soorten worden uitgevoerd.

Effecten in de praktijk.

De visserij door vergunninghouder 2) loopt vanaf juli. Daarom kan in het laatste deel van het broedseizoen sprake zijn van versturende effecten op broedparen van de soorten met een knelpunt: *Bruine Kiekendief*, *Roerdomp* en *Porseleinhoen*. Deze soorten broeden boven ruigtes en rietlanden en niet boven het (ondiepe) water waar de visserij activiteiten plaats vinden. De afstand tot de foerageer- en broedlocaties, en de activiteiten is zo groot dat geen interferentie zal optreden. Alleen bij het inhalen van de zegen door vergunninghouder 1) zou gedurende korte tijd enige verstoring kunnen optreden. Vanwege het kortdurende karakter van de activiteit die door slechts één vergunninghouder wordt uitgevoerd zal deze eventuele versto-

ring, mede gelet op de specifieke aard van deze vorm van visserij, minimaal zijn. Het instandhoudingsdoel van deze soorten zal dan ook niet negatief worden beïnvloed door de visserij activiteiten.

Soorten van Kale of schaars begroeide gronden

Voor de *Bontbekplevier* (broedvogel) geldt als knelpunt een afname van de kwaliteit van het broedhabitat door natuurlijke vegetatiesuccessie, gebrek aan rust en kans op predatie. Voor de *Visdief* (broedvogel) geldt dat binnen de eerste beheerplanperiode een knelpunt wordt verwacht t.g.v. een afname van de voedselbeschikbaarheid en een afname van de kwaliteit van het broedhabitat door natuurlijke vegetatiesuccessie. Beide soorten broeden buiten de invloedssfeer van de visserij activiteiten, zodat deze activiteiten geen negatief effect zullen veroorzaken op het behalen van de instandhoudingsdoelen van beide soorten.

Habitatrichtlijnsoorten

In het aanwijzingsbesluit IJsselmeer zijn de volgende soorten genoemd als habitatrichtlijnsoorten: *Rivierdonderpad*, *Meervleermuis*, *Noordse Woelmuis* en *Groenknolorchis*. Het habitat van de *Noordse Woelmuis* en de *Groenknolorchis* wordt t.b.v. de visserij activiteiten niet betreden, noch hebben de activiteiten op deze soorten een externe werking. De instandhoudingsdoelen van deze beide soorten worden daarom niet negatief beïnvloed door de visserij activiteiten. Mogelijke effecten kunnen wel optreden op het behalen van de instandhoudingsdoelen van de *Rivierdonderpad* en de *Meervleermuis*. Mogelijke effecten op beide soorten worden hieronder besproken.

Rivierdonderpad

In Nederland komen twee ondersoorten voor. De *Rivierdonderpad* (*Cottus gobio*) komt vooral voor in snelstromende beken en is daar zeer zeldzaam. Deze variant verkeert landelijk in een matig ongunstige staat van instandhouding. Een veel algemenere 'variant' van de Rivierdonderpad komt in Nederland buiten het beekmilieu voor op kunstmatig stenen substraat langs dijken en andere kunstwerken in meren en rivieren. Deze variant (*Cottus perifretum*) is op veel plaatsen algemeen en breidt zich uit (Nieuwsbrief RAVON, mei 2007; Concept beheerplan IJsselmeer). Deze in het IJsselmeer en andere grote wateren algemeen voorkomende ondersoort houdt zich vooral op boven hard substraat, zoals de basaltblokken en andere verharding van dijklichamen en andere kunstwerken.

Mogelijke effecten:

De ondersoort *Cottus perifretum* van de *Rivierdonderpad* kan in theorie worden bijgevangen, of verstoord door het vissen in de ondiepere gedeelten van het IJsselmeer. Vanwege de aard van de visserij activiteiten van beide vergunninghouders zal het habitat van deze ondersoort niet verslechteren als gevolg van deze activiteiten, die alleen via verstoring en bijvangst mogelijk van invloed kan zijn op de instandhoudingsdoelstelling van deze soort.

In de praktijk te verwachten effecten:

De ondersoort *Cottus perifretum* wordt niet bijgevangen door de zegenvisserij van vergunninghouder 1), omdat de zegenvisserij niet of nauwelijks plaats vindt boven de habitat van de ondersoort en deze zich bij verstoring verstoort. Gelet op de maaswijdte van het gebruikte staand want wordt de ondersoort evenmin door vergunninghouder 2) bijgevangen. Bovendien mag de staand wantvisserij niet worden uitgeoefend in een strook van 25 meter vanaf de oever. Eventueel versturende effecten zijn relatief kortdurend (1-2 uur) en hebben gezien de geringe omvang en de specifieke aard van deze vorm van visserij en gezien de gunstige instandhouding van de soort zeker geen negatief effect. Al met al zijn significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van deze soort uitgesloten.

Meervleermuis

Doel is behoud van omvang en kwaliteit leefgebied voor het behoud van de populatie. Het IJsselmeer heeft een belangrijke functie als foerageergebied voor kolonies Meervleermuizen buiten het gebied. De populatie Meervleermuizen is stabiel.

Effecten

De Meervleermuis foerageert 's avonds en 's nachts boven het IJsselmeer. De visserij activiteiten door beide vissers kunnen gedurende korte tijd plaatselijk mogelijk een licht verstorend effect hebben tijdens het foerageren. De Meervleermuis- populatie heeft zich echter ontwikkeld in aanwezigheid van visserijactiviteiten. Deze specifiek vorm van visserij zal het behoud van de Meervleermuis dan ook niet in de weg staan. Vanwege de specifieke aard van deze vorm van visserij zal het habitat van de Meervleermuis ook niet verslechteren t.g.v. deze activiteiten.

Habitattypen

Voor de volgende habitattypen: Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, ruigten en zomen en overgangs- en trilvenen (H 3150) geldt een behoudsdoel. Op deze habitattypen hebben de visserij activiteiten van vergunninghouder 2) geen verslechterende effecten, omdat staand want niet boven deze habitattypen wordt uitgezet. Op zich is het mogelijk dat boven fonteinkruiden wordt gevestigd met de zegen, maar vanwege het karakter van deze visserij activiteiten (het inhalen van de zegen met twee vletten met geringe diepgang, het niet beroeren van de bodem met de zegen en het niet vissen tijdens het groeiseizoen van dit habitatype) zal hierdoor geen verslechtering ontstaan.

Natuurschoon en natuurwetenschappelijke waarde

Landschappelijke elementen.

De Friese IJsselmeerkust, het gebied 'Stoenckherne' en het gebied 'De Ven' bij Enkhuizen zijn aangewezen als beschermd en / of als staatsnatuurmonument. In deze aanwijzingsbesluiten worden ook waarden op het gebied van natuurschoon (waardering landschappelijke elementen) genoemd. Wat betreft natuurschoon wordt als belangrijkste waarde genoemd het *weidse, open karakter van het gebied, met uitgestrekte riet- en moerasvegetaties, struwelen en korte, gemaaide vegetaties*. De onderhavige visserij activiteiten dragen naar mijn oordeel bij aan de cultureel-maatschappelijke identiteit van het IJsselmeer. In die zin leveren de activiteiten naar mijn oordeel een bijdrage aan de landschappelijke waarde, zoals bedoeld in de genoemde aanwijzingsbesluiten. Dat maakt dat deze activiteiten geen aantasting van het huidige landschapsbeeld veroorzaken.

Complementaire soorten

Meervleermuis.

Zie voor de toetsing aan de instandhoudingsdoelen van deze soort onder habitatrictlijnsoorten.

B2.2 . Beoordeling effecten op de met de instelling beoogde extra bescherming van de rust in de “gesloten” gebieden.

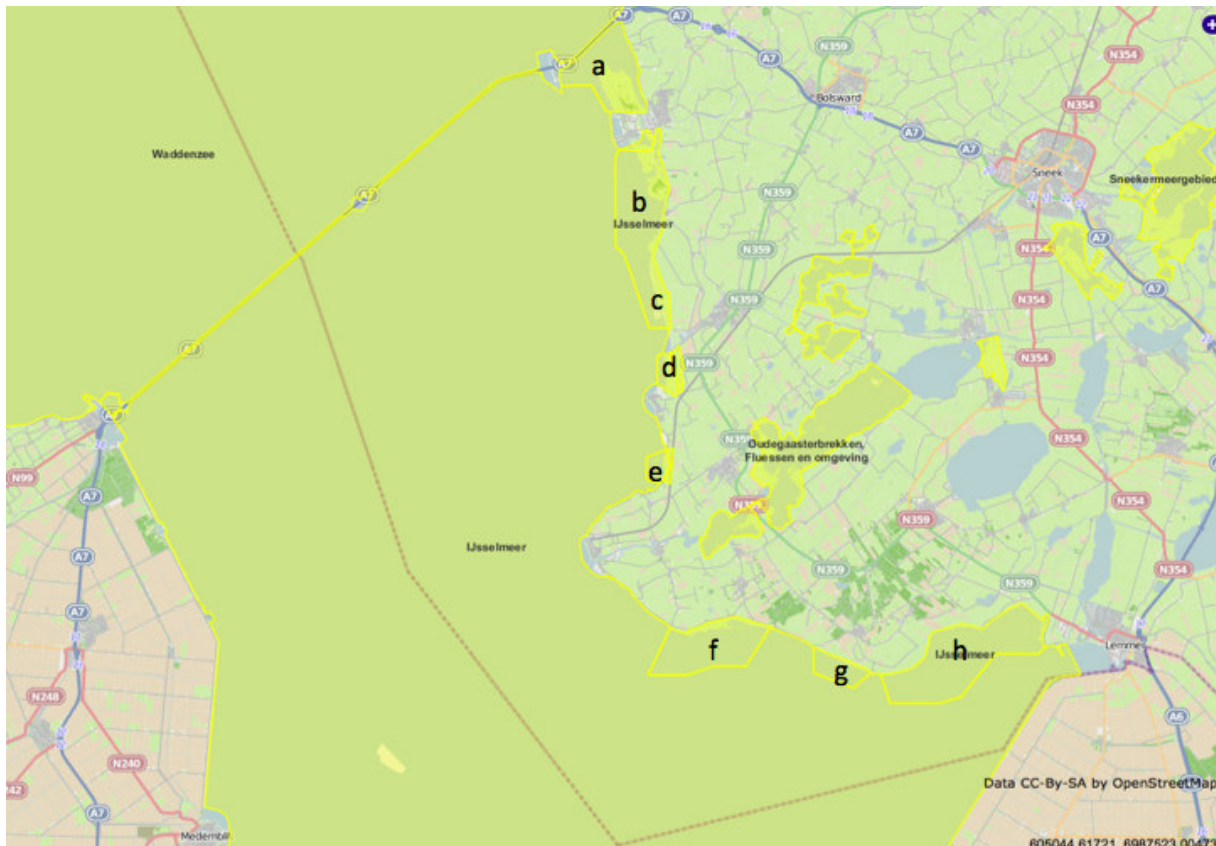
B2.2.1.Toetsing aan wettelijk kader

De Friese kust is zeer vogelrijk, en heeft diverse functies voor de vogelpopulaties: het dient als gebied waar wordt gefoerageerd, gerust, veren worden gewisseld (geruid), gebroed en het getij wordt afgewacht (hoogwatervluchtplaats). In de winterperiode vervult het gebied met

name een belangrijke functie als slaappleats en als foerageergebied. De gesloten gebieden beogen de aanwezige broedende, ruiende, rustende en/of foeragerende vogels extra rust te bieden aanvullend op de bescherming die reeds door het Natura 2000-gebied IJsselmeer wordt geboden. De gebieden fungeren in die zin als een 'overloop' voor deze vogelsoorten bij onvoldoende rust op het IJsselmeer.

De gesloten gebieden (ex artikel 20 van de Nbw 1998) zijn niet toegankelijk, tenzij de aanwezigheid binnen de gebieden *noodzakelijkerwijs uit de uitoefening van beroep of bedrijf voortvloeit*.

De gebieden zijn gesloten als extra maatregel boven de aanwijzing als Natura 2000-gebied. In Tabel 2 wordt een overzicht gegeven van de gesloten gebieden met de benaming en de grootte (in ha). De geldende begrenzing van de gebieden is aangegeven op de (meest recente uitgave van de) Hydrografische Kaart Serie 1810. Een overzicht wordt gegeven in Figuur 1.

Figuur 1. Gesloten gebieden Friese IJsselmeerkust. a. Makkumer Noordwaard, b. Zuidwaard, Kooiwaard, c. Workumerwaard, d. Stoenckherne, e. Bocht van Molkwerum, f. Mokkebank, Mirnserklif, g. Oudemirdumerklif, h. Steile Bank, Lemsterhoek.

Tabel 2. Code, benaming en grootte van de ex art. 20 gesloten gebieden langs de Friese IJsselmeerkust.

Nr	Naam	Grootte (m ²)	Grootte (ha)	Opmerking
a	Makkumer Noordwaard	4978078	498	hele jaar gesloten, m.u.v. strook langs Afsluitdijk van 3000 m breed (open van 15 juni-1 sept) broed, rui, rust, foerageer, hoogwater vluchtplaats (HVP)
b	Zuidwaard/Kooiwaard	2823406	282	rui voor eenden, rust en foerageer voor steltlopers, ganzen en eenden
c	Workumerwaard	5520696	552	zie Zuidwaard/Kooiwaard
d	Stoenckherne	538012	54	foerageer, rust, rui, broed en
e	Bocht van Molkwerum	925041	93	foerageer, rust, broed
f	Mokkebank/Mirnserklif	5402200	540	foerageer, rust, rui, broed en HVP
g	Oudemirdumerklif	669192	67	foerageer, rust, rui, broed en HVP
h	Steile Bank/Lemsterhoek	14497376	1450	foerageer, rust, rui, broed. Vooral van belang voor Aalscholver en Zwarte stern.
Totaal			3535	

De noodzaak tot het beroepsmatig en op traditionele wijze uitoefenen van de visserij met staande netten, respectievelijk zegen, komt voort uit de hoge mate van afhankelijkheid van het gebruik van de ondiepe randzone van het IJsselmeer zoals beschreven onder A 1.1

Vergunninghouder 1) vraagt toegang tot de gebieden (a) Makkumer Noordwaard, (b) Zuidwaard/Kooiwaard, (c) Workumerwaard, (d) Stoenckherne, (e) Bocht van Molkwerum, (f) Mokkebank/Mirnserklif, (g) Oudemirdumerklif en (h) Steile Bank/Lemsterhoek.

Vergunninghouder 2) vraagt toegang tot de gebieden Mokkebank/Mirnserklif (f) en Steile Bank/Lemsterhoek (h).

De toetsing van de visserijactiviteiten in de gesloten gebieden langs de Friese IJsselmeerkust is in het rapport van ZiltWater Advies toegespitst op eventuele rustversturende effecten op vogelsoorten aldaar. Hierboven heb ik daarom nog ambtshalve uitgebreid getoetst aan alle relevante Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen.

Omdat nadrukkelijk toegang wordt gevraagd tot gesloten gebieden en niet op voorhand is uitgesloten dat deze specifieke vorm van visserij ook effecten kan hebben op de extra beoogde bescherming van de rust voor beschermde vogelsoorten, waarvoor de toegankelijkheid in het Friese IJsselmeerkustgebied is beperkt in het Besluit, heb ik naar aanleiding van het rapport hieronder ook beoordeeld of deze specifieke vorm van visserij met deze extra bescherming van deze rust verenigbaar is.

B.2.2.2.Toetsing aan concept Beheerplan IJsselmeer

1. Bij deze toetsing wordt naast het wettelijke kader (zie onderdeel B.1.2) rekening gehouden met het toetsingskader, zoals opgesteld in het derde concept van het Beheerplan IJsselmeer (*Rijkswaterstaat, 14-11-2011*; hierna: Beheerplan) en is (evenals onder B.2.1.1) gebruik gemaakt van voor de beoordeling relevante informatie uit het beheerplan, aanvullend op de bij de aanvraag verstrekte informatie.
2. In het beheerplan is van de onderstaande aandachtspunten met name punt g) van belang voor de beoordeling van de visserij activiteiten van de beide vergunninghouders:

- a) Het beheerplan IJsselmeer hanteert o.a. het uitgangspunt: 'Huidige activiteiten moeten zoveel mogelijk ongewijzigd doorgang vinden, eventueel met mitigerende maatregelen.' Het feit dat we de *bestaande* visserij binnen de voor publiek gesloten gebieden onder voorwaarden, weliswaar in beperkte mate, kunnen toestaan doet recht aan dit uitgangspunt;
- b) Het beheerplan IJsselmeer geeft aan voor welke soorten en habitattypen een knelpunt bestaat voor het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen. Het gaat daarbij om de volgende knelpunten;
- c) Onvoldoende kwaliteit en omvang rietmoeras voor broedvogels;
- d) Tekort broedgebieden op kale of schaars begroeide gronden;
- e) Onvoldoende beschikbaarheid van voedsel voor watervogels;
- f) Onvoldoende kwaliteit en omvang habitattypen;
- g) Onvoldoende rust en ruimte voor vogels.

Ten aanzien van het laatste knelpunt (g) is er een duidelijke directe relatie met de hier beoordeelde visserij activiteiten. Ten aanzien van het knelpunt c) *onvoldoende kwaliteit en omvang rietmoeras voor broedvogels* is er een indirecte relatie, vanwege mogelijke versterking van deze soorten.

Voor de soorten meervleermuis, rivierdonderpad, aalscholver en voor de habitattypen 'kranswierwateren' en 'meren met fonteinkruiden' bestaat bij voortzetting van huidig beheer geen knelpunt.

Vanwege het knelpunt *onvoldoende rust en ruimte voor vogels* wordt in deze vergunning met voorzorg getoetst aan dit aspect. Zie onder B.2.2.3. Voldoende rust en ruimte voor vogels werkt ook mee bij het oplossen van de andere in het beheerplan genoemde knelpunten: onvoldoende kwaliteit en omvang rietmoeras voor broedvogels, tekort broedgebieden op kale of schaars begroeide gronden en onvoldoende beschikbaarheid van voedsel voor watervogels. Onvoldoende rust en ruimte staat het behalen van de doelstellingen van de volgende vogelsoorten die foerageren, rusten en/of slapen in diep en/of ondiep open water, in de weg: *Bontbekplevier* (broedvogel), *Grote Zaagbek*, *Kleine Zwaan*, *Nonnetje*, *Reuzenster*, *Topper* en *Zwarte Stern*. Voor *Tafeleend* is eveneens de rust onvoldoende. Voor *Kuifeend* en *Grote Zaagbek* zijn de aantallen momenteel goed, maar potentieel vormt ook voor deze soorten de beschikbaarheid van rust een knelpunt. Voor *Wintertaling* die in de oeverzone foerageert, slaapt en rust, geldt een negatieve trend, waarschijnlijk doordat het leefgebied onvoldoende kwaliteit heeft. De *Wintertaling* is met name in de trekperiode aanwezig, van augustus tot en met november en in maart.

Ten aanzien van het knelpunt onvoldoende rust en ruimte is het van belang te weten dat de volgende gebieden verstoringgevoelig zijn: de Afsluitdijk, Houtribdijk en dijken langs Noord-Holland en Flevoland, De Kreupel, Steile Bank, de Friese waarden en de kust nabij Andijk. In deze gebieden ligt er een opgave om rust te garanderen. De gebieden langs de Friese IJsselmeerkust zijn, zoals hiervoor aangegeven, gesloten voor publiek o.g.v. art. 20 Natuurbeschermingswet. Door deze kustzones in de juiste perioden van het jaar blijvend te vrijwaren van verstoring, kunnen vogels die eventueel op het open water worden verstoord tijdelijk uitwijken en wordt voorkomen dat deze vogels het gebied definitief verlaten.

B. 2.2.3. Overwegingen n.a.v. B 2.2.1 en B 2.2.2

In de op 11 december 2009, onder nummer 00860882 gewijzigde vergunning van 8 augustus 2008 onder nummer 00777062 welke is verlengd op 26 juni 2009, met kenmerk 00824732 en op 25 juni 2010 met kenmerk 00899629) is miskend dat daarin de effecten op

de met de instelling beoogde extra bescherming van de rust in de “gesloten” gebieden had moeten worden beoordeeld.

Bij het verlenen van toestemming als bedoeld in het vierde lid van artikel 9 van het Besluit is toen ten onrechte volstaan met beoordeling van de effecten van de bijvangst in netten van visetende watervogels. Dat onvoldoende rust en ruimte voor vogels een knelpunt vormt in het Natura 2000-gebied IJsselmeer en welke betekenis de gesloten gebieden daarvoor hebben is gebleken uit het Beheerplan.

De gesloten gebieden fungeren ondermeer als ‘overloop’ bij verstoring op het IJsselmeer, om het in het beheerplan genoemde knelpunt “onvoldoende rust en ruimte voor vogels” te kunnen oplossen. Het aspect verstoring wordt voor deze gebieden daarom extra zorgvuldig en met de nodige voorzorg beschouwd.

Onder B2.1.1. heb ik specifiek per kwetsbare vogelsoort de effecten besproken. Op deze plaats behandel ik het effect van de betreding volgens het visplan door de beide vissers op de mate waarin deze gebieden als ‘overloop’ voor verstoorde vogels kunnen functioneren. Daarom:

- wordt het betreden van het gesloten gebied per definitie opgevat als een verstoring van de rust, ongeacht of daadwerkelijk vogels worden verstoord of niet;
- hanteer ik, net als de aanvragers, op het moment van betreden van het gesloten gebied een straal van 300 meter om de activiteit heen, welk oppervlak als gebied met verstoorde rust wordt aangemerkt. Een verstoringafstand van 300 m bevat voor alle daar voorkomende vogelsoorten een zeer ruime veiligheidsmarge.

Ik ga er net als vergunninghouders van uit dat het te vergunnen beroepsmatig medegebruik van de gesloten gebieden geen afbreuk doet aan de benodigde extra rust. Deze benodigde extra rust wordt voor deze gebieden gewaarborgd, als de in een worst-case benadering theoretisch mogelijke verstoring per dag:

- niet meer is dan 10% van het oppervlak van alle gesloten gebieden langs de Friese IJsselmeerkust gezamenlijk;
- niet meer is dan 90% van het areaal van een van de deelgebieden a,b,c,f en h;
- niet meer is dan 75% van het areaal van een van de drie kleinste deelgebieden: d (Stoenckherne), e (Bocht van Molkwerum) en g (Oudemirdumerklif). Met name in deze kleinste gesloten gebieden kan er aan de randen cumulatie optreden van effecten door waterrecreatie en landgebruik. Om daarmee rekening te houden wordt voor deze gebiedjes een strenger criterium gehanteerd.

Nr	Naam gebied	Grootte (ha)	maximale verstoring in %	maximale verstoring in ha	rest. onverstoord (ha)
a	Makkumer Noordwaard	498	90	448,2	49,8
b	Zuidwaard/Kooiwaard	282	90	253,8	28,2
c	Workumerwaard	552	90	496,8	55,2
d	Stoenckherne	54	75	48,6	13,5
e	Bocht van Molkwerum	93	75	83,7	23,25
f	Mokkebank/Mirnserklif	540	90	486	54
g	Oudemirdumerklif	67	75	60,3	16,75
h	Steile Bank/Lemsterhoek	1450	90	1305	145
	Totaal	3535	10	353	3182

Ik wijs er nogmaals met nadruk op dat bovenstaande worst-case benadering een uit voorzorg gekozen theoretische benadering van het risico op verstoring vormt. In de praktijk zal de verstoring beperkter zijn, omdat de gebieden alleen in de winterperiode en dan nog niet eens dagelijks worden betreden/ bevist en zelfs dan nog gedurende slechts enkele uren per dag op de kleinschalige, handmatige en ambachtelijke wijze die deze traditionele vorm van visserij kenmerkt. Daarnaast moet op grond van de vergunningvoorschriften 200 meter worden gehouden tot groepen van 50 vogels of meer, zodat de kans op verstoring verder is verkleind. Ik wijs er voorts op dat de gehanteerde percentages zo zijn gekozen dat verdedigbaar is dat de in de praktijk te verwachten verstoring zo minimaal is dat de beoogde rust in deze gebieden feitelijk voor het doel waarvoor deze benodigd is nagenoeg te allen tijde onaangetaast blijft.

Dat betekent ook dat andere beroepsmatige activiteiten die in deze gebieden toegelaten wenselijk te worden, moeten aantonen dat zij ook in cumulatie met deze traditionele visserij niet meer verstoring veroorzaken dan op grond van deze criteria voorzorgshalve aanvaardbaar kan worden geoordeeld.

Het bij de aanvraag gevoegde rapport en de vertrouwelijk overgelegde kaart met de beoogde visserijlocaties laten zien dat aan de worst-case benadering op grond van deze drie criteria wordt voldaan. Mijn overwegingen onder B 2.1 en B 2.2 tonen dat de gevraagde vergunning kan worden verleend, nu aan de eisen van artikel 19d en volgende van de Nbw en artikel 9.4 en volgende van het Besluit kan worden voldaan, mits conform de aanvraag en de nader aan de vergunning verbonden voorschriften wordt gehandeld.

B3. Zienswijzen

Van de mogelijkheid tot het indienen van een zienswijze hebben Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, It Fryske Gea, Vogelbescherming Nederland, Stichting Verantwoord Beheer IJsselmeer gebruik en Sportvisserij Nederland gebruik gemaakt.

De gemeenten Gaasterlân, Lemsterland en Sneek hebben geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot het indienen van een zienswijze.

B3.1. Bespreking van de ingediende zienswijzen en reacties

B3.1.1 Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, It Fryske Gea, Vogelbescherming Nederland, Stichting Verantwoord Beheer IJsselmeer.

Er is op 7 december 2011 een zienswijze ingediend door Stichting Verantwoord Beheer IJsselmeer, mede namens Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, It Fryske Gea, Vogelbescherming Nederland. In deze zienswijze, ingeboekt onder nummer 00983942, geven de hierboven genoemde organisaties (hierna: organisaties) aan van mening te zijn dat visserij in gesloten gebieden in principe niet mag worden toegestaan. Om inzichtelijk te maken wat het effect is op de natuurwaarden waarvoor het Natura 2000-gebied is aangewezen, -het is zelfs een extra kwetsbaar gebied en daarom gesloten, zo stellen de organisaties- dient een verstorings- en verslechteringstoets te worden uitgevoerd. Op basis van deze verstorings- en verslechteringstoets zal volgens de organisaties duidelijk zijn in hoeverre er al dan niet sprake is van een negatief significant effect en of er een vergunning kan worden verleend en welke voorwaarden er aan de vergunning kunnen worden gekoppeld om de verstoring te voorkomen of te minimaliseren.

Ook als er een vergunning verleend wordt, lijkt het de organisaties goed om daar een aantal voorwaarden aan te verbinden en deze vast te leggen in de vergunningverlening.

De voorwaarden die de organisaties noemen zijn:

1. De verstorings- en verslechteringstoets ziet alleen toe op de visserijactiviteiten volgens het visserijplan dat bij de aanvraag is overgelegd. Daarom moet in de vergunning zijn geborgd dat deze alleen geldt voor dat specifieke visserijplan. De vergunning mag bijvoorbeeld geen ruimte bieden om ook op andere plekken of op een andere wijze te vissen.
2. Handhaving is goed geregeld. Dat betekent:
  - a. Aanbrengen betonning zodat duidelijk is waar het gesloten gebied begint en eindigt;
  - b. Omschrijving van de wijze waarop het bevoegd gezag handhaaft.
  - c. In de vergunning moet een monitoringsplan opgenomen worden waarin staat op welke manier gemonitord wordt en hoe wordt omgegaan met eventuele voor de natuurwaarden negatieve effecten.

B3.1.2 Sportvisserij Nederland.

Er is op 9 november 2011 een zienswijze ingediend door Sportvisserij Nederland (hierna: SVN). In deze zienswijze, ingeboekt onder nummer 00979525, vraagt SVN zich af of sprake is van een nieuwe aanvraag ex art. 20 Natuurbeschermingswet, of van een nieuwe aanvraag ex art. 19 d Natuurbeschermingswet. Zij stelt dat met deze onzekerheid het toetsingskader onduidelijk is en dat ook niet duidelijk is of de eerder door de CPO namens vergunninghouders verstrekte informatie aan het onderhavige verzoek ten grondslag ligt of dat hier door verzoekers afstand wordt genomen.

B3.2. Reactie provincie Fryslân op de zienswijzen en overige reacties

B3.2.1 Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, It Fryske Gea, Vogelbescherming Nederland, Stichting Verantwoord Beheer IJsselmeer.

Ten aanzien van de mening van de organisaties dat een verstorings- en verslechteringstoets dient te worden uitgevoerd kan gesteld worden dat hieraan is voldaan in de vorm van het rapport van ZiltWater Advies dat bij de aanvraag is gevoegd, dat door mij hierboven is beoordeeld en op grond waarvan ik onderhavige vergunning meen te kunnen verlenen.

De organisaties geven ook aan van mening te zijn dat een aantal voorwaarden dienen te worden te worden verbonden aan de vergunning om de verstoring binnen de gesloten gebieden te voorkomen of te minimaliseren. Aan de gestelde voorwaarde dat de vergunning alleen mag gelden voor het specifieke visserijplan en de daarin aangegeven visserijtechnieken en visserijlocaties wordt impliciet via de aanvraag al voldaan, omdat de aanvraag onlosmakelijk onderdeel uitmaakt van de vergunning.

Ten aanzien van de voorwaarde dat de handhaving goed is geregeld merk ik op dat de vergunning voldoende aanknopingspunten biedt om te komen tot een adequaat toezicht (ondermeer op basis van de overigens geheime bijlage met de beoogde vislocaties). Het aanbrengen van betonning, voor zover niet aanwezig, is hiervoor mijns inziens niet nodig. Indien de organisaties vaststellen dat sprake is van onvoldoende handhaving van deze vergunning (of zelfs het ontbreken van een vergunning in geval anderen een overtreding begaan) staat het hen vrij bij ons college een verzoek tot handhaving in te dienen.

B3.2.2 Sportvisserij Nederland.

Zoals aangegeven is in de aanvraag betreft het hier een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (hierna: Nbw 1998) inclusief de vereiste toestemming als bedoeld in artikel 9, lid 4 van het Besluit beperking toegankelijkheid⁹, voor de hieronder in A.1.1

⁹ Voluit: Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 19 maart 2009, DRZ/09/1122/BvdB/HG tot instelling van de beperking in toegankelijkheid van enkele gebieden ex artikel 20 Natuurbeschermingswet 1998, gelegen binnen het Natura 2000-gebied 'IJsselmeer'.

beschreven activiteiten, die beperkt blijven tot de in de aanvraag begrepen gebieden. Het toetsingskader is uitputtend beschreven in onderdeel B 1 van de vergunning. Onder onderdeel A 1 van de motivering van mijn besluit (Bijlage 1) stel ik vast dat deze vergunning voor beide vergunninghouders in de plaats kan treden van de eerdere op 1 juli 2011 onder nummer 00962085 aan hen als lid van de Vissersbond IJsselmeer verleende vergunning voor het beroepsmatig uitoefenen van visserijactiviteiten in het IJsselmeer (gebaseerd op de daarvoor op 8 augustus 2008 onder nummer 00777062 verleende vergunning, laatstelijk gewijzigd op 11 december 2009, onder nummer 00860882 en verlengd op 26 juni 2009, met kenmerk 00824732 en op 25 juni 2010 met kenmerk 00899629).

Ik overweeg daartoe dat door ZiltWater Advies een gedetailleerde beschrijving (ZW Rapport 1102) is opgesteld van de door hen beoefende traditionele vismethode, welke zich van de overige IJsselmeervisserij onderscheidt door het kleinschalige, handmatige en ambachtelijke karakter. Uit de ecologische beoordeling in dit rapport blijkt dat deze vorm van visserij verenigbaar is met de, met de sluiting beoogde, extra bescherming van watervogels in de op grond van het Besluit gesloten gebieden. Het gaat daarbij om de gebieden voor de Friese IJsselmeerkust, waarvan de toegankelijkheid is beperkt in verband met de rust die cruciaal is gezien de behouddoelstellingen¹⁰ van vogels. In deze ecologische beoordeling wordt bovendien ingegaan op alle mogelijke effecten die de door hen beoogde specifieke uitoefening van de beroepsvisserij op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000 gebied IJsselmeer kan hebben.

In voorschrift 6 van de vergunning is daarom geregeld dat deze vergunning voor vergunninghouder 1) en 2) in de plaats treedt van de op 1 juli 2011 aan hen als lid van de Vissersbond IJsselmeer verleende vergunning voor het beroepsmatig uitoefenen van visserijactiviteiten in het IJsselmeer, voor zover die betrekking heeft op de in onderhavig besluit vergunde traditionele visserijactiviteiten in de gesloten gebieden.

C. Conclusie

Op grond van het rapport van ZiltWater Advies en de voorgaande verstorings- en verslechteringsstoets staat vast dat de Traditionele visserij in gesloten gebieden Friese IJsselmeerkust door vergunninghouder 1 en vergunninghouder 2 op de wijze, beschreven in de bij de aanvraag gevoegde notitie, géén significante negatieve effecten zal veroorzaken op de beschermde natuurwaarden. Ook de landschappelijke waarden worden naar mijn oordeel niet op onacceptabele wijze aangetast.

De rust die in de gesloten gebieden van cruciaal belang is gezien de behouddoelstelling van beschermde vogelsoorten en die middels deze aanwijzing extra beschermd wordt, kan hierdoor niet in gevaar komen, afzonderlijk noch in combinatie met andere projecten of plannen, zodat dit niet kan worden beschouwd als een project dat gezien de aard en het doel van deze toegangsbeperkende regeling aanleiding kan vormen de aangevraagde vergunning te weigeren.

Door het stellen van voorschriften en beperkingen, worden de te verwachten schadelijke gevolgen voor de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied voldoende voorkomen, zodat de gevraagde vergunning door mij kan worden verleend.

---

¹⁰ LJN: BU7903, Raad van State , 201002844/1/R2 (inzake Natura 2000 aanwijzingsbesluit IJsselmeergebied): de Raad van State stelt dat de minister niet in redelijkheid heeft kunnen beslissen dat het vaststellen van doelen voor visetende vogels, fuut, zwarte stern, dwergmeeuw, nonnetje en grote zaagbek voorlopig op behoud van de huidige aantallen kan worden gesteld, in afwachting van de uitkomsten van de Autonome Neerwaartse Trend studies. Uit de Vogel- en Habitatrichtlijnen volgt immers dat in een situatie waar de staat van instandhouding op nationaal niveau slecht is en het gebied ter sprake van nationaal belang, dat de doelen dan op herstel moeten worden gesteld in afwachting van de ANT. De minister moet het aanwijzingsbesluit IJsselmeer herzien.

1. Natura 2000 en de Natuurbeschermingswet.

De Europese Unie wil de biologische variatie waarborgen door de natuurlijke leefgebieden van de wilde flora en fauna in stand te houden. Daartoe wordt een netwerk van "Speciale Beschermingszones" (SBZ's) opgericht. Dit netwerk, dat door de lidstaten wordt aangewezen, heet "Natura 2000". In Nederland wijst de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselveiligheid hiervoor gebieden aan als Natura 2000 gebied. Zij bevatten de SBZ's die via de Vogelrichtlijn (VR) uit 1979 zijn ingesteld en de SBZ's die via de Habitatrichtlijn (HR) uit 1992 worden ingesteld.

Vogelrichtlijn.

In artikel 4.1 en Bijlage I van de Vogelrichtlijn worden de vogelsoorten genoemd die in Europa bijzondere bescherming behoeven. Artikel 4.2 VR gaat in op de bescherming van overige trekvogelsoorten in de lidstaten. In de SBZ's van de Vogelrichtlijn moeten de populaties van de wilde broed- en trekvogels worden beschermd.

Habitatrichtlijn.

De Habitatrichtlijn bevat een viertal bijlagen. In bijlage I (habitats) en bijlage II (dier- en plantensoorten) worden de habitats en soorten genoemd waarvoor SBZ's moeten worden aangewezen. In bijlage IV worden de dier- en plantensoorten genoemd die ook buiten SBZ's een bijzonder strikte bescherming genieten (in Nederland geschiedt dat op basis van de Flora- en Faunawet). Sommige habitattypen en soorten zijn "prioritair": zij lopen het gevaar te verdwijnen. Zij zijn in de bijlagen van de HR met een sterretje (*) gekenmerkt.

Natuurbeschermingswet 1998.

De bescherming van Natura 2000 gebieden in Nederlandse wetgeving wordt stapsgewijs vormgegeven:

1. Een gebied wordt door Nederland aangemeld bij de EU, die het betreffende gebied vervolgens op een lijst van te beschermen gebieden zet.
2. Daarna wordt het gebied door de minister van LNV in een aanwijzingsbesluit aangewezen als Natura 2000-gebied.
3. Nadat het gebied definitief is aangewezen moet een beheerplan worden opgesteld door het bevoegd gezag in het betreffende gebied in samenspraak met alle betrokken partijen in en om het gebied.

Dit alles is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998.

Uiteindelijk zullen in Nederland 167 Natura 2000 gebieden worden beschermd. Op de website van het Regebureau Natura 2000 (www.natura2000.nl) kan de actuele status van de aanwijzingen en de beheerplannen van alle gebieden worden gevolgd. Uiterlijk december 2013 moeten er definitieve beheerplannen zijn voor de Nederlandse N2000 gebieden. Voor 5 gebieden op de Noordzee hangt het verdere verloop af van het moment dat zij op de officiële Europese lijst van te beschermen gebieden worden geplaatst door de EU.

2. Bevoegdheid.

Om te voorkomen dat activiteiten schadelijke gevolgen hebben voor de natuurlijke kenmerken van het betrokken gebied moeten bevoegde autoriteiten deze vooraf toetsen (de zg. Habitattoets). In Nederland is e.e.a. als volgt geregeld:

1. De minister van LNV wijst ingevolge artikel 10a van de Nb-wet gebieden aan ter uitvoering van de VR en de HR.
2. Ingevolge artikel 1 sub n, 1° jo. artikel 2 lid 1 en/of artikel 2a lid 2 Nb-wet 1998 zijn wij bevoegd om een vergunning op basis van artikel 19d te verlenen of te weigeren.
3. Een project of andere handeling behoeft een vergunning als deze, gelet op de instandhoudingsdoelstelling voor zo'n aangewezen gebied, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een verstoring effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Dat blijkt uit artikel 19d, lid 1, gelezen in samenhang met lid 2, van de Nb-wet.
4. Bij het verlenen van zo'n vergunning verplicht artikel 19e van de Nb-wet ons om rekening te houden met de gevolgen die een project of andere handeling, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, kan hebben voor het aangewezen gebied. Als deze afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of handelingen, significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende gebied, moet alvorens wij een besluit nemen op de aanvraag een passende beoordeling worden gemaakt van de gevolgen voor het gebied. Deze toets wordt aangeduid als de Habitattoets. De verplichting daartoe vloeit voort uit de HR.
5. Een passende beoordeling is verplicht voor elk plan of project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een gebied, wanneer op grond van objectieve gegevens niet kan worden uitgesloten dat het afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen heeft voor dat gebied. (Aldus het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen, in zijn arrest van 7 september 2004 in zaak C-127/02 [AB 2004, 365]). In gevallen waarin een plan of project weliswaar gevolgen heeft voor het gebied, maar de instandhoudingsdoelen daarvan niet in gevaar brengt bestaat die verplichting niet. Een vergunning kan dan met de "lichtere" verstorings- en verslechteringstoets worden verleend, als door het stellen van voorschriften en beperkingen de te verwachten gevolgen naar ons oordeel voldoende kunnen worden voorkomen.

3. Aanwijzingsbesluiten IJsselmeer

De minister van LNV heeft het IJsselmeer op 23 december 2009 ingevolge artikel 10a van de Nb-wet aangewezen als Natura 2000 gebied, ter uitvoering van de VR en de HR.

Met dit besluit wordt het gebied IJsselmeer aangewezen als speciale beschermingszone onder de Habitatrictlijn. Tevens worden met dit besluit de besluiten tot de aanwijzingen van Friese IJsselmeerkust en IJsselmeer als speciale beschermingszones onder de Vogelrichtlijn, inclusief de daarbij behorende Nota van toelichting, gewijzigd. De aanwijzing van IJsselmeer als Wetland is door dit besluit niet gewijzigd. De instandhoudingsdoelen voor het Natura 2000 gebied IJsselmeer staan in de tabel aan het eind van deze gebiedsbeschrijving.

Ingevolge artikel 15a, tweede en derde lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 vervalt van rechtswege de status van de hieronder opgesomde aangewezen natuurmonumenten.

- a. Het beschermd natuurmonument Stoenckherne is aangewezen op 14 mei 1982 (NLB/GS/GA-51414; Stcrt. 1982, nr. 128);
- b. Het staatsnatuurmonument Stoenckherne is aangewezen op 22 december 1986 (NMF/N 86-13 951; Stcrt. 1987, nr. 2);
- c. Het beschermd natuurmonument Friese IJsselmeerkust is aangewezen op 4 december 1991 (NBLF-91-3121; Stcrt. 1991);
- d. Het staatsnatuurmonument Friese IJsselmeerkust is aangewezen op 4 december 1991 (NBLF 91-3119; Stcrt. 1991);
- e. Het staatsnatuurmonument De Ven is aangewezen op 3 juni 1980 (NLB/N39832; Stcrt. 1980, nr. 115). Op grond van artikel 15 a, lid 3 heeft de instandhoudingsdoelstelling voor het Natura 2000-gebied, voor het gedeelte waarop de aanwijzing als beschermd natuurmonument betrekking had, mede betrekking op de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied zoals bepaald in het vervallen besluit.

4. Gebiedsbeschrijving.¹¹

Het IJsselmeer in zijn huidige vorm is ontstaan door afsluiting van de voormalige Zuiderzee, de aanleg van de Afsluitdijk, voltooid in 1932, de aanleg van de IJsselmeerpolders (voltooid in 1968) en tenslotte de aanleg van de Houtribdijk, voltooid in 1976. Na de aanleg van de Afsluitdijk is het water binnen enkele maanden verzoet, en sindsdien ontbreekt een brakke overgangszone naar de zee. De faunagemeenschappen zijn vervangen door een zoetwatergemeenschap met twee in de voedselketen cruciale sleutelsoorten, de Driehoeksmossel en de Spiering. Langs de Friese kust (voormalig intergetijdengebied) is er sprake van substantiële ondieptes met waterplanten en buitendijkse slikken en platen.

Het grootste deel van het water wordt aangevoerd door de IJssel. Het mondingsgebied is meer dynamisch met geulen tot 9 meter diep en grotendeels zandig sediment. Het doorzicht wordt voor een groot deel bepaald door algen en is in het algemeen relatief hoog. Het waterpeil is gefixeerd, maar door het grote oppervlak van het meer kan de wind een aanzienlijke scheefstand (orde grootte een meter) veroorzaken die tevens resulteert in een zekere peildynamiek.

De vroegere kweldergebieden hebben hier en daar nog zilte en brakke milieus. In de natte terreindelen treedt moerasvorming. Op de overgang van water en land en op de laagliggende delen van de oude platen komt rietland voor. Bij verdere successie verruigt het rietland en vindt opslag van wilg plaats. Vooral op de hogere delen ontwikkelen struweel en bos. De graslanden zijn soortenrijk, vooral op kalkrijk, vochtig substraat.

Het IJsselmeer is van grote nationale en internationale betekenis voor watervogels, met name voor vis- en bodemfauna-etende soorten (die o.a. foerageren op driehoeksmosselen). Het IJsselmeer is van grote betekenis als slaapplek voor grasetende watervogels die in de omgeving foerageren. De ondiepten langs de Friese kust zijn van belang voor planten-etende vogels, terwijl dit gebied ook van belang is als slaapplek voor vogels die binnendijks foerageren.

Het gebied is van belang voor verschillende soorten broedvogels. De vogels broeden verspreid langs de kusten op natuurontwikkelingslocaties en buitendijkse gebieden langs de Friese en Noord-Hollandse kust als de Makkumerwaarden en De Ven bij Enkhuizen. De Makkumerwaarden zijn ook van betekenis als broedgebied van broedvogels van moerassig grasland.

In de hieronder volgende tabel staan de kwalificerende habitats en soorten uit het aanwijzingsbesluit. In de kolom "kwal." is aangegeven of er voor het oppervlakte en de kwaliteit een behoudsdoelstelling geldt (=) of een uitbreidings- of herstelopgave (+).

IJsselmeer, kwalificerende habitats en soorten			
Nr	Naam	doel	Kwal.
Habitatrichtlijn: habitattypen (bijlage I)			
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden		= =
H6430	Ruigten en zomen (subtypen A: moerasspirea en B: harig wilgenroosje);		= =
H7140	Overgangs- en trilveen (subtypeA: trilvenen)		= =
Habitatrichtlijn: soorten (bijlage II)			
H1163	Rivierdonderpad	=	= =
H1318	Meervleermuis	=	= =
H1340	Noordse woelmuis	>	> =
H1903	Groenknolorchis	=	= =
ogelrichtlijn: broedvogels (in paartjes)			
A017	Aalscholver	8.000	= =

¹¹ Kaarten: zie www.minlnv.nl

A021	Roerdomp	7	> =
A034	Lepelaar	25	=
A081	Bruine kiekendief	20	= =
A119	Porseleinhoen	15	= =
A137	Bontbekplevier	10	= =
A151	Kemphaan	20	>>
A193	Visdief	2.000	= =
A292	Snor	40	= =
A295	Rietzanger	990	= =
Vogelrichtlijn: niet-broedvogels (seizoensgemiddelden / seizoenmaxima)			
A005	Fuut	1.300	= =
A017	Aalscholver	8.100	= =
A034	Lepelaar	30	= =
A037	Kleine zwaan	20 / 1.600	= =
A039	Toendrarietgans		= =
A040	Kleine rietgans	30	= =
A041	Kolgans	4.400 / 19.000	= =
A043	Grauwe gans	580	= =
A045	Brandgans	1.500 / 26.200	= =
A048	Bergeend	210	= =
A050	Smient	10.300	= =
A051	Krakeend	200	= =
A052	Wintertaling	280	= =
A053	Wilde eend	3.800	= =
A054	Pijlstaart	60	= =
A056	Slobeend	60	= =
A059	Tafeleend	310	= =
A061	Kuifeend	11.300	= =
A062	Topper	15.800	= =
A067	Brilduiker	310	= =
A068	Nonnetje	180	= =
A070	Grote zaagbek	1.300	= =
A125	Meerkoet	3.600	= =
A132	Kluut	20	= =
A140	Goudplevier	9.700	= =
A151	Kemphaan	2.100 / 17.300	= =
A156	Grutto	290 / 2.200	= =
A160	Wulp	310 / 3.500	= =
A177	Dwergmeeuw	50	= =
A190	Reuzenster	40	= =
A197	Zwarte stern	23.000	= =